ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 257 (11855)

1968 оной октябриин 31, четверг

Сэн 2 мүнгэн

Совет эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд болон технигүүд! Научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын түлөө, эрдэм болон техникын саашадаа һалбаран бадархын түлөө бүри эдэбхитэйгээр тэмсэгты!

(Агуухэ Октябрьнин социалис революциин 51 жэлэй ойдо зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленум 1968 оной октябриин 30-да нээгдээ.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар КПСС-эй XXIII съездын ба ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ элидхэлые Пленум

Элидхэл тушаа нүхэд П. Е. ШЕЛЕСТ — Украинын компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, А. В. КОВАЛЕНКО — КПСС-эй Оренбургын обкомой нэгэдэхи секретарь, Д. А. КУНАЕВ — Казахстанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Г. С. ЗОЛОТУХИН — КПСС-эй Краснодарска крайкомой нэгэдэхи секретарь, Г. И. ВОРОНОВ — РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, А. А. КОКАРЕВ — КПСС-эй Красноярска крайкомой нэгэдэхи секретарь, Ш. Р. РАШИДОВ — Узбекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Р. А. БЕЛЬСКИХ — Воронежско областиин Панинска районой «Михайловский» совхозой отделение эрхилэгшэ, Е. Е. АЛЕКСЕЕВСКИЙ — СССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министр, Т. Я. КИСЕЛЕВ — Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Ф. А. ТАБЕЕВ — КПСС-эй Татарай обкомой нэгэдэхи секретарь, А. С. ДРЫГИН — КПСС-эй Вологодско обкомой нэгэдэхи секретарь үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

БААТАРШАЛГЫН, ИЛАЛТЫН ҮЛЬГЭР ЖЭШЭЭ

„СОЮЗ-3" НИИДЭЛГЭЕЭ АМЖАЛТАТАИ ТУГЭСХЭБЭ

ЛЕНИНСКЭ ЁҺООР ХҮДЭЛХЭ, ЛЕНИНСКЭ ЁҺООР АЖАҺУУХА

Москвагай, Москвагай областиин комсомолшуудай, залуушуулай баярай манифестаци Улаан талмай дээрэ болобо

...алдарта жэлнүүд комсомолдээртэ хүргэн асарба. Ре... үедэ хатуужаһан ороной ...шуул Залуушуулай Ком... ...най байгуулагдаһан тухай ...ин жэлэй урда тээ. 1918 ...бриин 29-дэ соносхоо һэн. ...туг доро, Ленинэй нэрээр ...табин жэлдэ алхалжа ябаһан зоригой ба баатаршалгын ...залуушуул Перекоп, Во... Турксиб ба Магнитка дээ... ...рүүн шанга, илалта түй... ...өөд жэлэй үе соогуур абаад, алдарта 60-аад онуудта ...сараа.

...лой туг дээрэхи ордену... ...унизм байгуулгада өөрын... ...сые, ухаан бодол ба оюун ...рюулдаг манай залуушуу... ...зориг ба патриотизмые бү... ...й мэдэрһэн ябадал болоно.

...арадай энэ мэдэрэлгэ ту... ...С-эй ЦК-гай Генеральна ...Л. И. Брежнев ВЛКСМ-эй ...ярай пленум дээрэ иигэжэ ...: «...Совет эхэ орондоо, ле... ...ртида манай залуушуулай ...р хандадагай түлөө, ком... байгуулгада комсомолой ...угаа ехэ туһа нэмэриин ...комолдо ёһотойл сэгнэлтэ ...һанаа манай ороной арбан ...ал миллион коммунистнуу... ...маанадай. аха үеын хү... ...танай ойн үдэр мэдүүлхэдэ ...най байна».

...комсомолой табин жэл Москвагай. ниислэлэй об... ...комсомолшууд ба залуушуул ...талмай дээрэ баярай ми... ...вэ үдэр, октябриин 29-дэ

...лой шагнагдаһан зургаан ...дүрсэнүүдэй зурагданхай ...ые Кремлиин эртэ урдын ...ргэдэ октябриин һабшээ ...милзуулна. Тэдэнэй дунда ...ал бологшо Октябриин Ре... ...орден бии.

...уулай һайндэрэй хүндэтэ ...комсомолой ветерануу... ...ажалай ударнигууд. Совет ...рэгшэд, эрдэмтэд, союзна ...уудай комсомолой тү..., коммунис ба түрүү үзэл ...т залуушуулай организа... ...түлөөлэгшэд трибунануу... ...ижа байбад.

...3 час. КПСС-эй ЦК-гай ...гой гэшүүндэ кандидат, ...МГК-гай Нэгэдэхи секре... ...Гришин, КПСС-эй МК-гай ...секретарь В. И. Конотоп, ...МГК-гай секретарь В. Я. ...Моссоведэй гүйсэдкомой тү... ...нэгэдэхи орлогшо В. П. ...Советскэ Союзай маршалнууд ...рамян, И. С. Конев, К. С. ..., ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэ... ...ретарь Е. М. Тяжельников, ...ЦК-гай секретарьнууд ...мой гэшүүд В. И. Ленинэй ...тубэй трибуна дээрэ гара...

...даа минии түрэл орон» ...най хүгжэмтэ мүрнүүд жа... ...соогуур сууряатан дуул...

...арагты! Улаан талмай хэ... ...а! Шагна оромни,—гэжэ ...лмай хэлэнэ! — Диктор ...танай хэлэхэнь бүхы орон дотор дуулдана. Эндэ ерэһэн хүн бүхэн ленинскэ комсомолой түүхэдэхи гайхамшагта ушарта хабаадалсажа байһанаа мэдэрнэ. Хүгжэмэй абяан доро Левитан үргэлжэлүүлэн хэлэнэ:

— Минии хани, элдэб үетэнэй замуудай ниилэдэг, арадуудай хуби заяанай холболдодог, үе сагай һудалай сохижо байдаг Улаан талмай дээрэ ши зогсожо байнаш.

Маанад һайндэртэ эндэ сугларнабди, эндэ ерэхыемнай маанадые һанал бодолнай дуудана, бидэнэр баяр баясхалангаа эндэ элирхэйлэн мэдүүлнэбди, бидэнэр эндэ тангаригаа үгэнэбди...

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Москва городой комсомолшууд ба залуушуулай баярай митингые ВЛКСМ-эй Московско горкомой нэгэдэхи секретарь Василий Трушин нээгдэһэн дээрэ соносхоно. СССР-эй гүрэнэй гимнын аялган зэдэлнэ.

Бүхы союзна республиканууда, Россин Федерациин хэдэн арбаад городуудай түлөөлэгшэд митингдэ хабаадалсана. «Комсомолдо түрүүлэн орогшод» гэжэ комсомолой поэт А. Безыменскиин нэрлэһэн ВЛКСМ-эй ветерануу эндэ байлсаа. Үнэндөө мүнөөдэрэй митинг бүхэсоюзна хэмжээтэй манифестаци болоно.

Ленинэй суртал бодолдо үнэн сэхэ байһан тухайгаа ороной залуушуул табин жэлэй урда тээ тангаригаа үгөө һэн. Ленинэй образ манай сэдьхэлдэ зүрхэндэ хадуугданхай, ленинскэ хүндэтэ түхэл дүрсэ манай комсомольско биледнүүд дээрэ зурагданхай.

Манай дурлалгын, хүбүүн ёһоор үнэн сэхэ байлгын түрүүшын үгэнүүдые мүнөөдэр, комсомолой ойн үдэр, Коммунис партида, Владимир Ильич Лениндэ зорюулнабди.

Минутын турша соо намдуу болоно, хүгжэмэй баясхаланта аялган доро залуушуулай түлөөлэгшэд В. И. Ленинэй мавзолей тээшэ ошоно. Агуухэ Лениндэ дурлалгын, тэрэнииe гүнзэгыгөөр хүндэлэлгын тэмдэг болгон мүнөөдэр мавзолейн дэргэдэ сэсэгүүдые табихыень тэдэнэртэ — ажалай гвардиинхидта, хүдэлмэришэн ангиин хүбүүд, басагадта, поли ба фермэнүүдэй, нефтиин олзоборилгонуудай, лабораторинуудай, аудиторинууд болон һуралсалай классуудай түлөөлэгшэдтэ — ороноймнай залуушуул этигэн найдаһан байна.

Комсомолой Улаан тугууд мэнгүүлэгдэнэ. Эдир залуу хүбүүд, басагад тонгойн һүгэдэнэ. Корзинанууд соо хэгдэһэн ургамал сэсэгүүдые залуушуулай түлөөлэгшэд гар дээрээ үргөөд, мавзолей тээшэ ошоно.

Ленинскэ комсомолой табин жэлэй баатарлиг түүхын хүндэлэлдэ — нягтаар жагсагты! Комсомолой алдарай тугуудые, тэмсэлэй ба илалтануудай тугуудые асарагты! — гэһэн команда дуулдана.

Энэ үедэ Улаан талмай дээрэ революционно поэзиин мүрнүүд сууряатан дуулдана.

Улаан талмай дээрэ комсомолой алдар сууда ороһон тугууд асарагдана. Залуушуулай Ленинскэ Союзай дайшалхы ба ажалай алдар солын тугууд үльгэр домогто ороһон түүхын улаа ягаан хуудаһанууд шэнгеэр намилзана. Колонныин баруун мүрэй эхиндэ «Аврора» крейсерэй туг намилзана.

Удаань. Котовскиин тусхай кавалерийскэ бригадын туг харагдана. Энэ туг доро Николай Островский байлдаһан байгаа. Магниткые, Москвагай метрополитениие, Комсомольск-на-Амуре городые баригшадай тугууд тэрээнтэй зэргэлээд намилзана.

«Ура!» хашхаралдаан нэерно. СССР-эй ЦИК-эй 1928 оной майн 5-най тогтоол уншагдана. «...1919—1920 онуудай үедэ граждан дайнай фронтнууд дээрэ Колчак, Деникин, Юденич, сагаан полягууд болон Врангельда эсэргүүсэлгэдэ Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай дайшалхы габьяатай байһыень тэмдэглэжэ, ВЛКСМ-ые Улаан тугай орденоор шагнаха».

Һүүлээрнь үүсхэлшэдэй жагсаалаар гарахада, эсэшэ сусашагүйгөөр барилга хэхээр бэлэн байһан тухай шүлэгүүдые залуу хүбүүн омогорхолтойгоор уншана.

«Табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгые хангаһан габшагайшалгын ба социалис мүрысөөнэй хэрэгтэ үүсхэл гаргаһанайнь түлөө Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха» гэһэн үгэнүүд талмай дээрэ дахяад дуулдана.

Комсомолой арбан жэлнүүдэй замые мүнөө залуушуул алхам алхамаар, шата шатаар дабтаһан шэнги болоно.

1941 оной шэрүүн шанга жэл. «Нангин дайн» дайсантай эбсэшэгүй байлдаа хэхын тулада армида, партизануудай отрядуудта, комсомол-залуушуулай фронтовой бригадануудта орохыень залуушуулые дуудаа.

Москвагай баатарлиг һайн дуратанай туг, фронтовой ударна бригадын туг, Александр Матросовой нэрэмжэтэ гвардейскэ стрелково полкын туг. «Залуу гварди» гэжэ залуушуулай нюуса организациин туг талмай дээрэ асарагдана. Иимэ тугые Сергей Тюленин Краснодонско һургуули дээрэ 1942 оной ноябриин 6-най дурасхаалта һүни мандуулһан байгаа бшуу. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда габьяа гаргаһанайнгаа түлөө комсомол дээдэ хайраар — Ленинэй орденоор шагнагдаһан байгаа.

Дүшөөд онуудай комсомолшуудһаа эстафетые хүлеэн абаһан шэнгеэр 50-яад ба 60-аад онуудай залуушуул шэнэ түүхэтэ шатада алхалан ябана. Шэнэ газар элдүүрилгые полевой станууд дээрэ, Усть-Илимдэ залуушуулай гараар үргэгдэһэн, дэлхэйн уһа далайнуудай гүн гүнзэгы соогуур газарые тойрон хэгдэһэн аяншалганuудта, коммунис ажалай цехүүд соогуур барижа гарагдаһан тугууд мандан намилзана. Шагнал тухай дахяад указ гаргагдаа. Комсомолой туг дээрэ Ленинэй баһа нэгэ орден толотоо.

Эршэтэ хүсэн, баясхаланта ажабайдал, хүсэл бодол, тэдэнииe бэелүүлхэ, бэрхэтэй газарнуудта, һаад хаалтануудай дабагдажа байһан, комсомолой абари заншалай хатуужажа байһан газарта ошохо, эрмэлзэлгэ — Соведүүдэй ороной залуушуулай бүхы һайн һайхан юумэнь мүнөөдэр парад дээрэ харагдаа. Совет залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ, комсомолой габьяатай байһые, залуушуулай шэн зоригто ажалые Эхэ ороной дүрбэдэхи ба табадахяа тэмдэглэһыень бидэнэр шагнан дуулабабди.

В. И. Ленинэй мавзолейн урдуур комсомолой ехэ тугынь намилзан гарана. Коммунизм байгуулагша залуушуулай дайшалхы туг дээрэ зургаадахи орден—Октябриин Революциин орден яларһаар оройдоол дүрбэн үдэр үнгэрөө. Энэ хайра эдир залуу хүбүүд, басагадые баясуулан омогорхуулна, ленинскэ үзэл сурталые бэелүүлхын тулада шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдэниие дуудана.

Мүнөөдэр эндэ ерэһэн хүнүүдэй дунда портфель бариһан хүбүүд, басагад олон. Тэдэнэй дунда Москвагай багшанарай техникумэй 4-дэхи курсын студентка Ирина Хороводнова сэхэ хэшээлһээ митингдэ ерээ. Тэрэ эрхимээр һурадаг басаган.

— Иимэ ехэ һайндэртэ хабаадажа байһандаа, Октябриин Революциин орденоор манай комсомолые шагнаһандань би, минии ханинар ехэ баяртайбди. Хахад жэл үнгэрөөд байхада бидэнэр багшанар болохобди. Ерээдүйн хүниие хүмүүжүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэбди гэжэ комсомол үгэеэ хэлэнэбди.

Трибунада байһан хүндэтэ айлшадай дунда комсомолой зэргэдэ 50 жэлэй туршада байһан хүн бии. Сергей Петрович Кесарев РКСМ-эй гэшүүндэ 1918 ондо Ураалда ороһон байгаа. Тэрэ жэлдэ Москва ошожо, Октябриин революциин нэгэдэхи жэлэй ойн баярай һайндэртэ Улаан талмай дээрэ байлсажа, Владимир Ильич Лениниие хараһан, үгыень шагнаһан байгаа.

— Манай залуушуулые хаража байхадаа ямар ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэжэ байһанаа хэлэхын аргагүй. Мүнөөдэрэй залуушуулай Ильичэй захяа-

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

Москва. Улаан талмай. Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан залуушуулай баяр ёһололой жагсаалай үедэ. ФОТОТЕЛЕГРАФААР абтаба.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Мүнөөдэр, 1968 оной октябриин 30-да, Москвагай сагаар 10 час 35 минутада летчик-космонавт нүхэр Георгий Тимофеевич Береговойн жолоодоһон замбуулинай «Союз-3» гэжэ онгосо Советскэ Союзай газар дээрэ урид хараалагдаһан районд бууба.

Замбуулинай «Союз-3» гэжэ онгосые ниидэлгэһээнь буулгалга «Союз-2» онгосо шэнги аэродинамическа аргаар залан жолоодоһон байна. Залан жолоодолгын аргаар ниидэлгэһээнь буулгахын тула онгосодо бууха зүгөө олохоор шэглэл замбуулин дайдада үгтэһэн юм. Удааруулха двигатель 145 секунда хүдэлжэ, удааруулгын шухала хэрэгтэй элшэ онгосодо үгөө. Тэрэнэй һүүлээр «Союз-3» гэжэ замбуулинай онгосо Газарые тойрон ниидэлгэһээ буужа эхилээ. Тиигээд бууха аппарат онгосоһоо һалгаагдажа, залан хүтэлбэрилхэ двигательнүүдэй туһаламжаар атмосферын агаарта орохын тула тойрон ерэһэн байгаа. Бууха аппарадай атмосферэ соогуур ниидэлгын үедэ залан хүтэлбэрилгын системэнүүд аппарадай зохихо зүг шэглэлээ олохын тула тэрээндэ захиралтануудые үгэжэ байгаа. Тиин Советскэ Союзай газар дээрэ урид хараалагдаһан районд тэрэнэй сэхэ буухыень хангаа. Һүүлшын участогта парашюдай системэ хүдэлжэ эхилээ. Тиигээд Газарта дүтэлөөд ябахадань дорьбоогүйгөөр буулгые хангадаг двигательнүүд хүдэлөө.

Газарта бууһанайнгаа һүүлээр Георгий Тимофеевич Береговойн бэе һайн. Бууһан газартань тэрэниие ханинарынь, корреспондентнүүд угтаа.

Замбуулинай «Союз-3» гэжэ онгосын ниидэлгэ 4 сүүдхын туршада үргэлжэлөө. Летчик-космонавт Георгий Тимофеевич Береговойн хэжэ ябаһан научна ба техническэ шэнжэлгын программа амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ.

НҮХЭР ДМИТРИЙ ФЕДОРОВИЧ УСТИНОВТА

60 наһа гүйсэһэнтэйтнай дашарамдуулан, Коммунис партиин, Совет гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша таниие КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Совет арадай аша туһада, манай орон дотор коммунизмын илан мандахын түлөө үрэ ехэтэйгээр саашадаашье ажаллажа, элүүр энхэ, үни удаан ажаһуухыетнай Дмитрий Федорович, Танда хүсэнэбди.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Д. Ф. Устиновые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр **Дмитрий Федорович Устиновые Ленинэй орденоор** шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1968 оной октябриин 29.

Космонавт — хүндэтэ сталевар, булад шудхагша

ЕНАКИЕВО. (Донецкэ область). Летчик-космонавт Г. Т. Береговой ажалайнгаа түрүүшын замые эхилһэн Енакиевска заводой металлургнуудай списогто олон жэлэй үнгэрһэн хойно дахинаа оруулагдаба. Мартеновскэ цех соо Николай Шумскиин хүтэлбэрилдэг эрхим бригадада Георгий Тимофеевич хүндэтэ сталевар болгогдожо оруулагдаба.

— Бидэнэр жэлэйнгээ уялгые болзорһоо урид дүүргээбди, — гэжэ бригадир мэдээсэбэ. — Мүнөө булад түсэбһөө гадуур гаргажа байнабди.

(ТАСС-ай корр.).

Коммунист тухай хөөрөөн

МАГТААЛТАЙ ДАА, АГРАФЕНА

Хэдэн жэлэй саада тээ бэлэй. Тиихэ үедэ түбэй һү һаалиин фермэ дээрэ хүдэлмэрилхэ хүнүүд олдогшогүй һэн. Залуушуул тэндэ һаалишанаар ошожо үгэдэггүй байгаа. Манай фермэ дээрэ хүдэлхэ гээшэ хүшэр хүндэ зүйл байһан. Зүгөөр наадандашье ябаха сүлөө олдоногүй гэлсэдэг, таһа арсадаг һэн. Нээрээшье һаалишанаар хүдэлхэ гээшэмнай харюусалга ехэтэй хүдэлмэри гээшэ aаб даа. Жэлэй дүрбэн сагта таһалгаряагүй ажалдаа ябаха хэрэгтэй ха юм. Хура бороотой гү, али хагсуу һалхитайшье сагта дулаан гэртээ амаржа хэбтэхэгүйш.

Эгээл энэ үедэ залуухан басаган Аграфена Каурова тус фермэдэ ерэһэн юм. «Би һаалишан болохо дуратайб», — гэжэ Аграфена фермые эрхилэгшэдэ хандаа бэлэй.

Тиигэжэ Аграфена Ивановна Каурова һаалишан болобо. Түрүүшын үдэрнүүдтэ тэрээндэ хүшэр хүндэ байдаг һэн. Үнеэнэй хүхэ шобторжо дадаагүй, үшөө гүлмэрхэн гарнуудынь түргөөр эсэшэхэ. Энээндэнь юун гайхал байхаб даа. Ажаллажа эхилһэн лэ сасуу амжалтын дабаа гэнтэ дабадаггүй ха юм. Дааһан хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө хандадаг, нэтэрүү оролдосотойгоор хүдэлдэг хүнүүд лэ амжалта туйлажа, ажалай баатар гэжэ суурхадаг бшуу.

Теэд Аграфена басаган бэрхэшээлһээ тунхаридаггүй хүн байгаа. Дүй дүршэл ехэтэй ахамад нүхэдһөө һургаал абадаг, ажал хүдэлмэреэрнь һонирходог болобо. Даажа абаһан һүрэг үнеэдэйнгээ хойноһоо һайнаар харууһалдаг һэн.

Тэрэ жэлдэ Аграфена Ивановна үнеэн бүриһөө 1800 килограмм һү һааһан байна.

Түрүүшынь энэ амжалта басаганай сэдьхэл улам урмашуулаа бэлэй. Үнеэдэйнгээ ашаг шэмые хайшан гэжэ дээшэлүүлхэб гэһэн зорилго урдаа табяа. Тиин тусхай номуудые шудалжа эхилбэ, ойлгоогүй юумэеэ зоотехнигһээ асуудаг, тайлбарилжа үгэхыень гуйдаг һэн. Мүн түрүү һаалишадай дүй дүршэлтэй танилсажа, тэрэнээ бодото дээрэнь хэрэглэхын хойноһоо эхэхэн оролдолго гаргадаг байгаа.

Нүхэр Каурова гансал хара амяа хараад ябадаг хүн бэшэ. Эндэ һая ажаллахаяа ерэһэн залуу һаалишадта туһаламжа үзүүлдэг, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг юм. Мүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, малшадай, һаалишадай дунда һүүлэй һонинуудые хөөрэжэ үгэдэг, ажабайдал, ажал хүдэлмэри тушаань анхаралаа ходо табидаг, хэрбээ хэн нэгэндэ бэрхэшээлэй тохёолдоо һаань, үнэн зүрхэнһөө туһаламжа үзүүлхые оролдожол ябадаг даа.

Мүнөө А. И. Каурова партиин гэшүүндэ оронхой. Энэнь үшөө һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахыень уялгална.

Һаяхан бидэнэр һаалиин тус фермые даагша Мария Веденеевна Замотаа гэгшэтэй уулзажа хөөрэлдөө һэмди. Һаалишадайнь ажалаар һонирхооб ди.

— Энэ жэл хүдэлмэримнай урагшатай. Һү һааха жэлэйнгээ түсэбые аяар сентябриин тэн багаар дүүргээ һэмди, — гэжэ тэрэмнай ехэл хүхюутэйгээр зугаална.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй жолоо шангаар барижа ябаһан ажалай түрүүшүүл тухай ехэл энэрхы дулаанаар хөөрэнэ. Зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө мянган килограммһаа доошо бэшэ һү һаахын түлөө мүрысөөндэ жагсаһанаа, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа омогтойгоор мэдүүлнэ.

Илангаяа һаалишан А. И. Кауровагай амжалта тушаа гүн сэдьхэлһээ бидэнэртэ зугаална. «Энэмнай нюдэндөө ошотой, хургандаа шүрбэһэтэй, шуумар бэрхэ һаалишан даа. Хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэдэг гэжэ алдаршанхай. Зунай дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриһөө 1300 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаһан юм. Мүнөө тэрэмнай хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, совхозой дирекциин, парткомой ба рабочкомой үмэнэһөө үнэтэ шанда хүртөө. Теэд хүртэнгүй лаха һэм даа, үнеэн бүриһөө аяар 1360 килограмм һү һаагаа ха юм.

Аграфена Ивановна мүнөө 16 үнеэ харууһална. Энэ жэлэй юһэ һарын туршада бүхыдөө 33.900 гэхэ гү, али толгой бүриһөөнь 2000 килограмм һү һаажа, мүрысөөгшэдэй түрүү зэргэдэ ябадаг ёһоороо ябана. Жэлэй түгэстэр үшөө долоон зуугаад килограмм һү үнеэн бүриһөө абажа, жэлэйнгээ түсэбэй дүүргэлтые 130 процентдэ хүргэхэ хүсэлэнтэй.

Тиимэл даа, коммунист хүн гээшэмнай. Нигэжэл хүдэлхэ ёһотой ха юм. Сугтаа ажаллажа байһан нүхэдтөө ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, залуу гүлмэр заримандa ахамад ёһоной захяа заабари үгэхэ гээшэ мүнөө тэрэнэй эгээн нангин уялгань болонхой.

Ц. БАБУШЕЕВ.

Кабанскын совхоз.

БУУРАЛ САЯНАЙ ХОРМОЙД[О]

ҮРЭЬЭНДЭ—ЭРХИМ ТАРЯА

Тунхэнэй аймагай алишье нютагуудаар ябахада, шулуун мундаргануудайнь шобхо оройнууд гараар һарбайжа хүрэмөөр шэнги ойрохон харагдаха юм. Саян уулын нэрээр алдаршаһан совхоз аймаг соогоо эгээл үргэн талын дунда оршодог.

Саянай совхозой түб дээрэ хоёрдохи отделениин тарянай тоог. Тэндэ таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа. Хашаа соонь зернопульт, «ОС» гэһэн оньһото машинануудай түерээн замханагүй. Үдэрэй халаанда ажаллажа байһан арбан хоёр хүн заахантшье һамшалтагүй һүүл таряа, хог мэхиинэ хамуурданад, үзүүрэй сэбэр ороohо складуудта зөөнэ.

— Манай отделени совхоз соогоо тарянай эрхим ургаса абаа юм, — гэжэ партийна организациин секретарь Ешин Данзановна Сыбенова омогтой хөөрэнэ. — 1280 га талмайһаа, дунда зэргээр гектар бүриһөөнь 12,3 центнер шэниисэ ургуулжа шадаабди. Гүрэндэ худалдаха түсэбөө үни үлүүлэн дүүргээ һэмди. Ерэхэ жэлэй тарилгын үрэһэндэ эрхим шанартай 2800 центнер шэниисэ, 1300 центнер обёос хаагаад, сэбэрлэлгыень ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэеэ байнабди.

Үрэһэ сэбэрлэлгые гурбан халаанда ябуулна. Энэ үдэр комсомол-залуушуул ажаллажа байба.

— Тэрэ, ороohо үргөөд ябааша залуу басаган, — гээд Ешин Данзановна хөөрэнэ, — Люда Шобонова, комсомолой организациин секретарь юм. Валя Тонтоева, Радна Пархаева, Люда Тоголуева, Катя Петруева — эдэнэр барандаа 10 класс дүүргэһэн басагад, комсомолшууд. Мүн гэрэй эзэн, залуу эхэнэрнүүд хүдэлнэ: Са... деева, Нина Сыренова, ... Гомбоева, Долгор Жи... Анна Абрамова, Дари Ма... Машинист Николай Моло...никын талаар һайн ... бэрхэ хүн. Комсомолой 50 ... ойдо бэлэг болгон, үрэһа... таряае һайн шанартайга... лэжэ дүүргэхэ гэһэн уял... химээр бэелүүлжэ байна.

Тус отделениин ажахы... бари бүхэндэ ябахада, ... бүхэн агуу багша Ленина... һөөр 100 жэлэй ойдо ... ажал хүдэлмэридөө ехэ ... туйлахын түлөө шармай... жэ байһаниинь эли хараг...

Д. ЦЫБ[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Отде... парторганизациин секретарь ... Сыбенова болон бусад ур... таряа сэбэрлэжэ байна. 2. ... дээрэ.

Ф. СОРОКИНОЙ ф[ото].

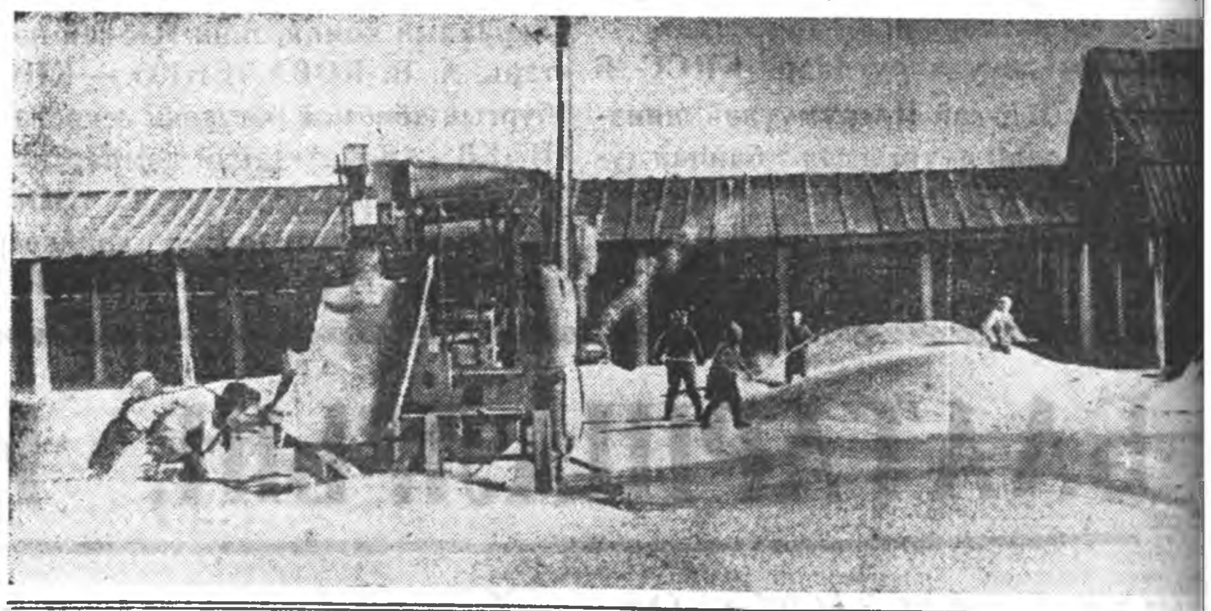

ЗАЛУУ ЭРДЭМТЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан залуу эрдэмтэдэй IV конференциие СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиал һаяшаг үнгэргэбэ.

— Залуу эрдэмтэдэй конференци нээхэдээ, би ехэ баясанаб. Юундэб гэхэдэ, залуу үетэн манииие һэлгэжэ, эрдэм наукые саашань хүгжөөхэ уялгатай, — гээд профессор О. В. Макеев хэлэбэ.

Энэ конференци гансашье комсомолой ойдо бэшэ, харин Буряадай наукын филиалай бии болоһоор 11 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Буряадай республикада эрдэмэй филиалай эмхидхэгдэһэн ушар хадаа манай эндэ эрдэм наукын, ажахын, мүн соёл культурын улам һалбаржа байһаниие гэршэлнэ гээшэ. Бидэ мүнөө энэ жэлэй ноябрь соо болохоёо байһан СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Президиумэй нүүдэл сессидэ бэлдэжэ байнабди. Тус отделениин президиум иимэ сессиие урда тээнь Эрхүү хотодо хэһэн юм, гээд нүхэр Макеев тэмдэглэбэ. Удаань пленарна заседани хүдэлмэреэ эхилжэ, хоёр үдэрэй туршада физикэ болон химиин, биологи болон экономикын, почвоведени болон геологиин, мүн хэлэ бэшэгэй, түүхын асуудалнуудаар һонирхолтой элидхэлнүүд шагнагдаа.

Конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ научна сессиин гаргаһан тогтоол соо залуу эрдэмтэдэй ургажа байһан тухай онсолон тэмдэглэгдээ.

Секци бүхэнэй жюри зарим элидхэлнүүдые тусхай журнал, согсолборидо тоолилхые дурадхаһан байна. Илангаяа научна шэнжэлэлгын шэнэ темэнүүд ехэ һонирхолтой байгаа. Жэшээлхэдэ, М. Г. Брянскиин «Түгэд эмнэлгын шэнэ аргануудые Россида, Европодо шэнжэлһэн түүхэ тухай», С. К. Баторовагай «Хэжэнгэ, Яруунын аймагуудта ургадаг энэдхэг-түгэд эмнэлгын ургамалнууд тухай» элидхэлнүүд ехэтэ һонирхогдоо.

Сессидэ хабаадаһан 150 эрдэмтэдэй 50-иинь Улаан-Үдын дээдэ һургуулинуудһаа ерэһэн байна.

Б. БУДАЕВ.

ЗУРАГЛАЛ

СЭСЭГЭЙ «СЭСЭГҮҮД»

ТАЛА. Хайшаашье хара — таряан дайда. Баруун хойноһоо аалиханаар һэбшээлнэ. Тугаарай һэбшээгүй, аали намдуу байхада, талаар тараһан хонид мүнөө һалхи дахан хушууран бэлшэнэ. Набтархан бэетэй, сагаахан пулаадтай залуухан басаган хонидоо захадан манана. Тэрэнэй сагаахан пулаадынь холоһоо тон элеэр харагдана. Басагые холоһоо харахада, талын сэсэг мэтэ. Пулаадынь һалхинда сэсэгэй дэлбэнүүд мэтэ хиисэнэ. Һэбшээнэй замхахада, хонид хушууран бэлшэхэеэ болижо, талаар тарана. Намарай тала. Хагдаржа шарлашаһан тала. Абяа шэмээгүй. Тала дууража байһаншуу. Теэд талын үбсүүндэ тараан бэлшэһэн хонид таляан дайдые амитай болгоһоншуу.

Басаган байд-байд лэ гээд «хулай-хулай!» гэжэ хонидоо зандарна. Газаа бүрхэг. Тэнгэриһээ хүбэн сагаан үүлэнүүд һанжана. Уйдхартай шэнги. Басаганай шарай баһал уйдхартай. Тэрэнэй нюдэд холо тала руу шэртэжэ, юушьеб даа бэдэрнэ. Теэд юу бэдэрнэб?

Сэсэгма тала руу үни удаан шэртэнэ. Тэрэ бодолгото болоно. Юртэмсын жама ёһон гээшэ һонирхолтойл байна даа. Нэгэ харахадаш үбэл байха. Тойроод саб сагаан саһан. Гүнзэгы саһан. Хонид иимэ саһан соогуур ябажа шадахагүй. Хорёодонь эдеэлүүлхэ болохош. Түрэхэеэ байһан хонидые саһан соо манаһанай ямар хэрэг байхаб даа. Нэгэ мэдэхэдэш — хабар. Нарата һайхан хабар. Хэн хабарта дурагүйб даа. Ажамидаралта хабар. Үбһэ ногоон бултайха. Сэсэгүүд задарха. Сэсэгүүд мэтэ хүн сагаан хурьгад элдин талын үбсүүгээр дэбхэшэн наадаха. Жэргэмэл шубуухай буурал талаяа магтан түүрээхэ. Хагсуу һалхитай хабар байбал ехэ муу. Хонид энэ үедэ үбһэ тэжээлээр дуталдаа һаа, бүришье муу. Хэды тиигэбэшье һаа, хабар эгээ һайхан саг. Зүлгэ ногооной гараха үе. Энэ үедэ хонид бэлшээл хадаа бэлшэхэ. Хүшэ тамир ороxo. Теэд юундэшьеб даа, намартаа ехэ уйтай шэнги байдаг. Илангаяа октябрь, ноябрь һаранүүдтэ. Тиихэдэнь таляан талада ходо хабар байгша һайш гэжэ һанахаш. Теэд яахабши даа. Юртэмсын жама ёһон гээшэ энэл ха юм. Сагые яашье байлгахагүйш. Ошоол хадаа ошохо. Хэнһөөшье асуухагүй. Энэ саг соо хэхэл юумэеэ хэжэ үрдихэ ёһотойш.

Үбэл, хабар, зун, намар. Дахин үбэл, хабар, зун, намар. Сагай эрьюулгэ. Энээн тухай поэт Дондок Улзытуев ехэл тааруухнаар дуулаһан байдаг:

Сагай дүрбэн эрьюулгэ
Сахарит болоод үнгэрнэ,
Сарюун наһанай эрьюулгэ
Зүүдэн болоод үнгэрнэ...

Залуу наһан... Зүүдэн... Сэсэгүүд. Мүнөө талада сэсэгүүд бии гү?.. Сэсэгма тала руу шэртэнэ. Тэрэнэй нюдэдынь талын энгэрээр сэсэгүүдые бэдэрнэ. Магад нэгэ сэсэг байха аалам. Басаган һанаа зобонгёор тала руу шэртэнэ. Гэнтэ тэрэнэй урихан нюдэдынь баяртайгаар ялалзашаба.

Сэсэгүүд... Хэды олон сэсэгүүд гээшэб! Амиды сэсэгүүд. Саб сагаахан, томо сэсэгүүд. Тэдэнэр элдин талын энгэр дээгүүр адхаранхай. Саб сагаахан. Басаган үнэн зүрхэнһөө баярлана. Минии сэсэгүүд. Аяар 414 сэсэгүүд. Ядахадаа урдань эдэ сэсэгүүдые адаглаадаггүй байгаа гээшэбиб. Хонидни — түрэл Хаялга талымни амиды сэсэгүүд...

Таляан талаар хонид таража бэлшэнэ. Холоһоо харахада, сагаахан сэсэгүүд мэтэ. Басаганай шарай баяртай. Аалиханаар һэбшээлнэ. Тэрэнэй толгойгоо уяһан сагаахан пулаад сэсэгэй дэлбэ мэтэ һалхинда хиисэнэ...

Сэсэгма талада нэгэ хүнэй ябахые обёорбо. Тэрэ сэхэ урдаһаань ябана. Хэн гээшэб? Эсэгэ гү? Үгы. Залуу хүн хэбэртэй. Тэрэ ойртоһоор дүтэлнэ. «... ерээ бшуу. Теэд юун[д]... шэб?»

— Амар сайн, Сэ[сэгма]... шамда баяр асаржа ерээ[б]... емнай ВЛКСМ-эй ЦК ... пленумдэ хабаадахаар ... гэжэ совхозой комсомол[ой орга]низациин секретарь Ми[...] ров баяртайгаар мэдүүлб[э].

Басаганай шарайда ба[яр]... дэг үзэгдэбэ. Тэрэ һалхи... һаа нюураа табижа, хо[нидоо] харан, урихнаар энеэб[эб]...

— Баяртай, сэсэгүү[д]... най мэнэ ерэхэб. Улзат[а]... тай! Сэсэгүүд! — гэжэ С... уралнууд гүбэрбэ...

...Комсомол басаган ... Жамсаранова найман ж[элэй]... тээ долоодохи класс дүү[ргээд, ком]сомолой путёвкоор эхэ, ... отарада хонишон бол[оһон] һэн. Хориин аймагай А... хозой үнинэй хониш[он] ... Жамсаранов Цырен-Дул[ма]... ва хоёр басаганайнгаа ... боложо ерэхэдэ, тон ехээр ... Баярланшьегүй яахаб даа. ... хэдэ, басаганиинь эхэ ... хэжэ байһан ажал шух[а]... лжо, тэдэнэртээ туһа[...] ерээ бшуу.

Басаганиинь хүнэй хо[ни]... муугаар ажалланагүй. ... ходо амжалтатай ябана. ... бан жэлэй саада тээ энэ ... эхэ хонин бүриһөө 10[0]... түлжүүлээ. Мүнөө жэл ... да хүрөө.

Комсомолой гэшүүн ... Шоймполовна Жамсаран[ова]... амжалтатайгаар ВЛКСМ-эй ... лэй ойн баярые угтаа. ... басаган ерэхэ жэлдэ эх... таяа бүри арьбадхахаар ... хэй. Тэрэнь В. И. Лени[нэй]... һөөр 100 жэлэй ойн баяр[...] болохо юм.

Амжалтатай яба, Ха[ялга та]лын залуу сэсэг, Сэсэ[гма]...

Г. РИНЧ[...]

МЭРГЭЖЭЛТЭД—НАЙДАМТАЙ ТУЛГУУРИ

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ зоотехнигүүдэй, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй, агрономуудай, инженернүүдэй, экономист болон бусад мэргэжэлтэдэй үүргэ айхабтар ехэ. Манай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо абажа үзэхэдэ, үйлэдбэриин участок бүхэниие дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд ударидажа байдаг. Мэргэжэлтэдые хүтэлбэрилэгшэдөөр дэбжүүлхэдэ, ашаг үрэ ехэтэй гэжэ олон жэлэй дүршэл гэршэлэн харуулна.

Улаан нютагай колхозникууд өөрынгөө отделениие эрхилэгшэ Владимир Шагжиевич Гармаевые хүндэлжэ, һайнаар сагнажа ябадаг. Урдань нүхэр Гармаев ветеринарна врач байһан.

Ажалаа һайса мэдэхэ, эмхидхэхы шадабаритай хүн хадаа хододоо ажалшадайнгаа дунда ябажа, хамаг бүхы ажалаа саг соонь, ухаансараар, ашаг үрэ ехэтэйгээр бүтээхые оролдожо ябадаг. Хонидой хурьгалха, малай үбэлжэхэ, зунай бэлшээриин хаһада, үбһэ тэжээл бэлдэхэ үедэ отара, гүүртэнүүд, звено, бригада бүхэндэ үглөө эртэ гү, али үдэшэ орой тэрэниие хаража болохо.

Мэргэжэлтэ, отделениие эрхилэгшэ үйлэдбэриингөө участок дээгүүр ябахадаа миин энэ тэрэ юумэндэ һамааран үнгэрдэггүй, харин тэндэхи дутагдалнуудай гол шалтагааниие элирүүлжэ; байра дээрэнь тэрэниие усадхажа, хэмжээ абадаг заншалтай. Тиихэдээ экономическа асуудалаар ехэ анхардаг байха юм. Үйлэдбэриин участогта хэрэглэгдээгүй ямар арга боломжонууд байнаб, тэрэниие яажа ашаглахаб гэжэ хүнүүдээрээ хамта бодомжолдог гуримтай. Илангаяа гаргаша багатайгаар ехэ продукци абаха хэрэг анхардаг байна.

Отделениие эрхилэгшын оролдолго хэзээл миин хосордоггүй. Энэ отделенидэ абтаһан продукциин өөрынь үнэ сэн бусад отделениинүүдэйхиһээ доогуур байдаг. Ажалай бүтээсэ эндэ саг үргэлжэ дээшэлнэ. үйлэдбэринь бүхы гаргашаяа харюулжа, ажахыда сэбэр олзо оруулдаг болонхой.

Шэнэ, түрүү юумэнүүдые Владимир Шагжиевич утаа шуналтайгаар шэнжэлжэ, тэрэние үйлэдбэридөө ашаг үрэ эхэтэйгээр хэрэглэхэ гэжэ хүсэлдаг байһан юм. Бүхы юумэндэ нарин нягтаар хандаха, колхозой мүнгэ зөөриие гамтайгаар гаргашалха талаар отделениие эрхилэгшэ шанга эрилтэ табидаг. Тиимэл хадань мүнгэ зөөринь миин хаягдадаггүй, абтаһан продукциин зэргээр тэрэнь гаргашалагдадаг гуримтай. Жэшээнь, энэ жэлэй түрүүшын хахадта ажалай түлөөһэндэ хараалагдаһан мүнгэн 3492 түхэригөөр алмагдаа. Автотранспортда түсэблэгдэһэн мүнгэн 615 түхэригөөр, ветеринарна хэрэгсэлдэ, эм домдо ошохо 365 түхэриг алмагдаа. Бүхыдөө энэ отделенидэ элдэб бусад гаргашатаяа хамта 1863 түхэриг арьбалагдаһан байна.

Отделениин хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ үбһэ тэжээл хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ бэлдэхэжэ абаа. Байгша ондо сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри ябуулһанай ашаар гектар бүриһөө дунда зэргээр 13,5 центнер үбһэ хуряаһан. Үбһэнийнь бүхыдөө тооной һайн шанартайгаар абтаа.

Хүтэлбэрилхы тушаалда томилогдоһон мэргэжэлтэдэй олонхинь эдэбхитэй һайнаар ажаллана. Жэшээнь, колхозой луговмелиоративна отрядые эрдэмтэ агроном Бато Гармаев хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Гармаевай ударидалга доро эдлүүриин гектар бүхэниие ашаг үрэ ехэтэй болгохо тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Мүнөө жэл 105 гектар сабшалан уһалагдаа, тэндэ наг шэбхэ гаргагдажа, 275 гектарай хүрьһыень элдүүрилһэн, шугы бургааһа сэбэрлэһэн байна. Бүхыдөө энэ жэл сабшалан дээрэ 5500 тонно шэбхэ зөөгдэжэ, 169 гектар утэгжүүлэгдээ. Нигэжэ һайжаруулагдаһан сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер хүрэтэр үбһэн хуряагдаһан байха юм. Сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри мүнөөшье үргэлжэлһөөр.

Шадабаритай бэрхээр, үнэн сэдьхэлһээ хүдэлжэ ябаһан Бато Гармаевта Буряадай АССР-эй габьяата агроном гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Нэгэдэхи тракторно-таряан ажалай бригадын бригадираар агроном нүхэр Лубсанов ажаллана. Энэ үедэ Бальжинима Мижитович тарялангаа зүбөөр хэрэглэхэ, нютагай эрхэ байдалда тааруулагдаһан урагша үгэхэ сортын үрэһэ хураан гаргахын талаар һайнаар эдүүрилхэ тушаа нилээд амжалта туйлаа. Һүүлэй 2—3 жэлдэ аймагай ажахынуудта ган гасуур болоошье һаа, энэ бригадынхид ороohо тарянай бараг һайн ургаса абажа байгаа. Байгша ондо тус бригадынхид гектар бүриһөө дунда зэргээр 9—10 центнер шэниисэ хуряагаа.

Колхозой малшад ажахынгаа главна зоотехник Агния Цыремпиловае ехээр хүндэлдэг. Үнэн сэхээр ажалладаг хадань тэрэниие аймагай Соведэй депутадаар һунгаһан, хиналтын аймагай комитедэй гэшүүнээр томилһон байха юм.

Тиигэбэшье өөрынгөө ехэ үүргэ, харюусалгые ойлгоогүй, шэнэ эрилтын ёһоор ажаллажа шададаггүй мэргэжэлтэд энэ колхоздо бии байһаар. Хилгантын отделениин эрдэмтэ зоотехник-селекционер Гарма Очиров, тэндэхи ветеринарна врач Владимир Будаев тушаа хэдэн ажаглалта хэхээр. Эдэ хоёр дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэд. Теэд тэдэнэр урдынхидаал адли юумые дээгүүр хараад лэ, үйлэдбэридэ гүнзэгыгөөр шунаха, дутуу дунданyyдтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ гэжэ оролдодоггүй байна.

Эдэ хоёр дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдэй ажалладаг Хилгантын отделени хододоо гээгдэжэ ябадаг. Эндэхи фермэһээ тушаагдаһан һүниинь гашалангир ехэтэй байдаг. Һү һааха, гүрэндэ тушааха талаар колхоз дотороо һүүл барижа үнгэрнэ. Илангаяа Дүдхэтын һү һаалиин гүүртын байдал бирагүй байһаар. Энэ отделениин малшад үбһэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэридэ хабаададаггүй тооной. Эдэ мэргэжэлтэд гүүртэ, отарануудаар тон үсөөн ябадаг гээшэ.

Колхозой главна ветеринарна врач Иосиф Бадмаевич Гармаев эдэ мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табинагүй, хүдэлмэриинь саг үргэлжэ шалгадаггүй муутай.

Манай колхозой гэшүүдэй урда шиидхэгдэхэ олон зорилго хараалагданхай. Тэдэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй гол үүргэ дүүргэхэ байһаниинь элитэ. Колхоз, совхоз бүхэндэ мэргэжэлтэдые зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда анхаралаа табиха саг эрэ гэжэ һанагдана.

Г. БАДМАЕВ,

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 51-дэхи ойн хүндэлэлдэ республикымнай предприяти, колхоз болон совхозуудта социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдын «Электромашина» заводой хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр оролсожо, ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой. Заводой хүдэлмэришэд үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа шанар һайжаруулна, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ Заводой хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ токарь Александр Павлович Кабезский шалгаржа, халаан бүриингөө даабариис 115—120 процент дүүргэнэ. Тэрэнэй бүтээһэн продукциин шанар хододоо һайн байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Павлович Кабезский ажал дээрээ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

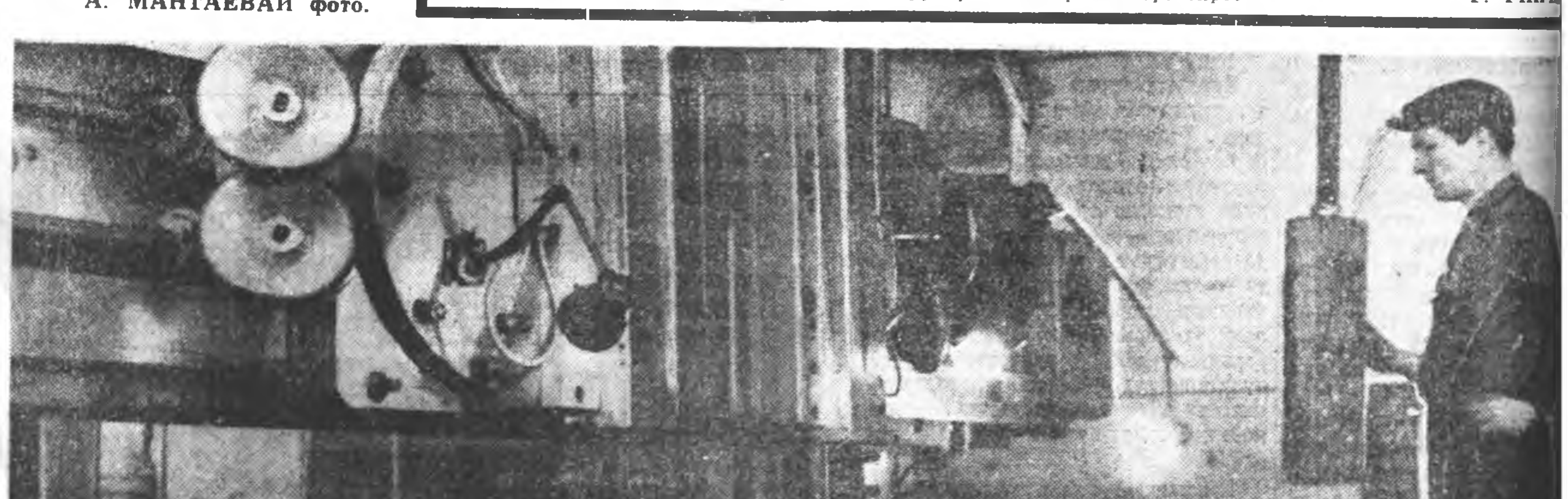

Совет засагай 50 жэлэй нэрэмжэтэ

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

...ар. Алтан шаргал набшаhад ...мэтээр уляангир модонhоо ..., hулахан hэбшээндэ тууг... ...хиидэн арилна. Үшөө нэгэ ...р үнгэршэбэ. Набтархан шэлэ... ...саанаhаа шаргал улаан ...ай hугаран гараха үедэ ...сонходоо дүтэлжэ, ажабай... ...тухай дахяад лэ бодомжолно. ...айдалаа хүн бүхэн ажалаар ...гээнэ ха юм даа, — гэжэ тэрэ ...энэ.

...ргал алтан набшаhадай hар... ...аан дундуур түрэл цехэйнь ...аялга ухаандань hэргэжэ, ...шэ нүхэд тухайгаа Павел ...энэ. Үнэхөөрөө үсэгэлдэр үн... ...гэhэн комсомолой суглаанда ...ынь гэшүүд булта эдэбхи... ...р хабаадалсажа, дутуу дун... ...аа нюунгүй, сэхэ руунь хэл... ..., үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдөө ...й. Теэд электровозой транс... ...аторнуудай узелнуудые саг ...р соонь суглуулха гэхэдэ, ... шэнэ запчастьнууд дутал... ... Энэ зүб. hаяшаг Анатолий ...ейкин ажалай журам эбдээ ...й. Энэ мүн лэ зүбөөр шүүм... ...дээ. Хайша хэрэгээр ажал... ...ландадаг хүнүүдтэ тэсэшэгүй ...л тогтооходо гэжэ бригадынь хүдэлмэришэд тон лэ зүб шиидхэбэри гаргаа.

Нэгэ hанал бодолтойгоор ажаллахада хамтын хүсэн ехэ даа. Теэд Павел Павловай хүтэлбэрилдэг бригадада 13 хүн хүдэлнэ. Арбан гурбан ондоо hанал бодолтой, теэд гансал эрмэлзэлтэй. hайн шанартайгаар продукцяа бүтээхэ, ходоо мэргэжэлээ дээшэлүүлэн hураха гэhэн эрилтэнүүдые хүдэлмэришэ зон урдаа табижа, энэ хараа бодолнуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оролдолго шадабаряа гарган ажаллана ха юм. Павелшье хододоо иимэ эрилтэ өөртөөшье, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөөшье урда табидаг.

Намарай үглөөнэй шаргал улаан наран элшэ туяагаа үргэн тала дайдын сээжэ дээгүүр адхаhаар хүбэн сагаан үүлэнэй саагуур шурган орошобо. Павел түргэн ажалдаа түхеэржэ, унтажа хэбтэhэн басаганайнгаа булсагархан хасарыень таалаhанай удаа гаража ошобо.

Соцгородhоо Ленинэй орденто ЛВРЗ тээшэ зурыhан харгыгаар залуу бригадир түргэн алхалан, локомотив хабсаралгынгаа цех тээшэ ярана. Цех соо мүнөө абяа шэмээгүй. Замай холые ойртуулан гүйдэг хүсэтэ локомотивууд эндэ зогсоно. Үсэгэлдэр суглуулжа үрдиhэн трансформатор шэнэхэн шэрээр яларан харагдана.

Заhабарида орожо задалагдаhан электровозой досоогуур Павел үнгэржэ, хэнии хаана табяа hаа дээрэ хаб гэжэ бодомжолон, үсэгэлдэр бүтээгдэhэн ажалай шанар шалгана, шүрэбүүдые мушхаадшье үзэнэ. Тоогүй олон электромоторнуудта холбогдоhон зайн галай гүйхэ хүхэ, улаан, шара үнгэтэй утаhанууд аржыжа харагдана. Энэ зайн галай гүйхэ утаhануудхалташье буруу холбогдоо hаа, бүтээhэн ажал гологдохо ха юм.

Павел өөрөө Зүүн Сибириин технологическа институдай гурбадахи курс дүүргэhэн, инженер мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн. Тиимэhээ тэрэ бүтээгдэhэн ажалайнгаа шанарые түргэнөөр тодорхойлжо шадана бшуу. Павелhаа жэшээ абаhан бригадын гэшүүд Валерий Лозовский, Юрий Романов гэгшэд технологическа институдта үдэшэндөө hуралсаад дүүргэжэ байна. Тиихэдэ Борис Гармаев, Михаил Старовойтов, Анатолий Тяжелов гэгшэд хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын hургуулиин 10-дахи класста hуралсана. Валерий Худяков түмэр замай техникум дүүргэhэн аад, мүн лэ слесарь-хабсаргагшаар Павловай бригадада хүдэлнэ. Эдэнэр булта даа тэгшэ hайнаар хүдэлжэ, hайн шанартайгаар ажалаа бүтээнэ ха юм.

Эдэнэй эрхим шанартайгаар ажалаа бүтээхэдэ урмашаhан бригадир хүбүүдэйнгээ ажалдаа хэрэглэдэг зэр зэмсэг абахаар складта ошобо.

— Павка, ши ходол хамагhаа урид ажалдаа ерэнэш. Хэдыдээ амардаг хүн гээшэбши, — гэжэ томоотойгоор хэлэхэ мүртөө, складые даагша шүрэбүүдые мушхадаг түлхюурнүүдые абяатайгаар табиба.

Амаралтын hайн ажалай шангаhаа гэлсэдэг, — гээд залуу бригадир ябууд дундаа харюусаад, участок тээшээ яаралтайхан ябашаба. Хүдэлмэришэдынь булта сугларанхай, хүхюу согтойгоор шууялдан, шанга шангаар зугаална. Тэдэнэй дунда үндэр томо бэетэй Валерий Лозовский юушьеб даа хэлэнэ: хүхэ энеэдэн тэhэржэ, бүхы цех соогуур зэдэлнэ. Уданшьегүй шэмээгүй байдалай тогтоходо:

— Бидэнэр нэгэ локомотив сентябрь hарынгаа түсэбhөө гадуур заhабарилжа, хиналтын таhагта тушаагаабди.

Энэмнай ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо бидэнэй бэлэг болохо, — гэжэ Валерий үргэлжэлүүлнэ...

— Зүб! Зүб! — гэhэн үгэнүүд эндэ тэндэhээ соностожо, бултааран шахуу группкомсоргын дурадхалые нэгэн дуугаар дэмжэжэ, табжархай буутар альга ташабад.

«Нэгэ электровозой секци суглуулха гээд хэлэхэдэ, бэлэн даа. Теэд энэнь аяар 104 час соо бүтээгдэнэ ха юм. Иимэ хүдэлмэри түсэбhөө гадуур бүтээхын тула ёhотой баатаршалга гаргагдаа» гэжэ Павел доторoo шэбшэхэ мүртөө: — Үнэн сэхэ, ажалша хүбүүдэй үгэдэ найдахаар даа, — гэжэ дуугарба.

Нёдондо Павел Павловай хүтэлбэрилдэг бригада үндэр уялга абажа, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, hайн амжалта түйлаhанайнгаа түлөө Совет засагай 50 жэлэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн. Тиигэhээр хэды саг үнгэрөө гээшэб. Хэдэн олон хүсэтэ локомотивууд эдэнэй гараар заhагдан гаража, мүнхэ ногоон Казахстанай талаар, мүнгэн дуулгата Кавказай шэлэнүүдые дабан, арад зоной ажахыда шухала ашаа шэрэн гүйлдэнэл. Теэд энэ түрүү бригадын хүдэлмэришэд мүнөөшье эршэ зоригоо мүхөөгүй. Тиимэhээ Павел өөрынгөө нүхэдтэ өөртөө этигэнгеэр нүхэдөө шарайшалан хаража:

— Ши, Михаил, мүнөөдэр электровозой трансформатор тодхохош, Юра Валерий хоёр шамда туhалха. Валерий Лозовский бэшэ нүхэдөөрөө хамта трансформаторай узелнуудые доодо участогта суглуулхат, — гэжэ хүн бүхэндэ даабари үгэжэ, ажалаа эхилхэ захиралта үгэбэ.

Цех соошье ажал бусалжа, хэдэн олон станогууд хүсэтэйгөөр нэерэн, адар томо локомотивуудые хам үргэhэн кранууд иишэ тиишээ аалихан hолжорно. Павел нүхэдтэеэ хамта электровозой кузов дээрэ абиран гаража, үсэгэлдэр суглуулагдаhан трансформатор тодхожо захална.

Уданшьегүй хиналтын таhагай мастер Николай Таракановский дүтэлжэ: — Хүдэлмэришэ хүдэр хүбүүдтэ үглөөнэй амар мэндэ! — гэжэ хүхиргэн шангаар мэдүүлбэ.

— Амар сайн! — гэжэ электровозой кузов дээрэhээ Павел харюусаба.

— Түсэбэй ёhoop хэды электровоз заhабарилха hэмтэ?

— 17 электровозой секци!

— Энэ хэдыдэхишниб.

— 18-дахи! Ленинэй комсомолой 50 жэлэй бэлэг! — гэжэ Павел Павлов тоб байса харюусаад, хөөрэлдөөн дүүрээ гэhэн маягтайгаар хэжэ байhан ажалаа үргэлжэлүүлжэ ороно...

К. ЖАМЬЯНОВ.

Хүүгэдэй уран зохёол тухай hанамжанууд

...ХИБҮҮД—ЭРИЛТЭ ЕХЭТЭЙ УНШАГШАД

Буряадай ахамад зохёолшодой нэгэн **Аполлон Иннокентьевич Шадаевтай** манай корреспондент уулзажа, мүнөө үеын Буряадай хүүгэдэй уран зохёолой хэр зэргэ хүгжэжэ байhан, **мүн багашуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ аман зохёолой ямараар нүлөөлдэг тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйhан байна.**

...ье мэдэхээр, үндэhэн бу... ...н зохёолнай hүүлшын үедэ ... hалбаран хүгжэнэ, — гэжэ ...зохёолшон яаралгүйхэн хөө... ...лбэ. — Ямаршье хүнэй hо... ...уншаха повесть, романууд ...лэгдэжэ гараhаниинь ехэтэ ...й. Хэрбээ дүшөөд онуудта ... томо зохёолнууд хаа ...эгдэдэг байгаа hаа, харин ...алаа» хүсэд ургуулжа үр... ...абаhан бэлиг ехэтэй залуу ...абаhаар лэ повесть, роман ...рилдөөтэйхэн зүжэгүүдые ...нэ. Энэ юун дээрэhээ ха... ...гэхэдэ, бэшэдэг нүхэдэй... ...ин тусхай дээдэ hургуу... ...hэн, тиимэhээ найруулга ...дадал шадабаритай болон...

...аар захагүй олон тоо, ба... ...ыешье дурдаhанай дэмы. ...уран зохёол hонирходог, ... уншадаг хүнүүд намhаа... ...гүй мэдэжэл байгаа юм ...нь энэшье гэлэй. Харин Бу... ...й хүүгэдэй уран зохёол ...р хүгжэнэб? Энэ асуудал ...ходо hонирхуулагша.

...үеын үхибүүдые 20—30-...ай үхибүүдтэй жэшэхын ...гүй гээшэ. Ухаан мэдэрэ... ...талаар hурагтүй hүбэлгэн, ...багашуулые мүнөө жэжэ ...р гайхуулхагүймнай мэ... ...бээ 30-аад онуудай үхи... ...сипед гү, али хоёр далитай ...харахадаа, аргагүй гайха... ...тухайдаа зугаа домог бол... ...хөөрэлдэдэг hаа, харин ...үдэр бүхэндэ харадаг мү... ...й үхибүүдэй мэдээгүй ...байхагүй.

...дээрэhээ ямар тобшолол хэл... ..., үни хада мэдээжэ боло... ... тухай зураглажа гү, али ...ушар тухай худалаар хэлэ... ...болохогүй байна. Энэ шуха... ...нэн түрүүн уран зохёол... ...шаатай.

...... hонюуша hүбэлгэн үхибүүдэй үни хада уншаhан юумэн тухай бэшэхэдэ hонигүй, үнгэржэ ерэхэдээ тэдэнэй шоодбори болохо ушар гаража магад.

Энээн тухайда уран зохёолшод яhала ойлгожо байгаа юм аабза. Гэбэшье зарим залуу зохёолшод хайхарамжагүйгөөр хандадаг, миин лэ тушаалдаhан юумэн тухай бэшэхээ hанадаг. Иимэрхүү байдал юун дээрэhээ гараанаб гэхэдэ, олонхи нүхэднай буряад үхибүүдэй ажабайдалые, абари зангые мэдэнэгүй. Тиимэhээ «иимэрхүү» ушар үхибүүдые hонирхуулха аабза гэжэ таамаглан бэшэжэрхинэ.

Тиихэдээ яаха болонобибди? Оройдоо бэшээгүй байха гэжэ гү? Үгы даа, тиигэжэ огто болохогүй.

Үхибүүднай гараха түрэхэhөө үндэhэн буряад хэлэн дээрээ хөөрэлдэжэ, саашадаашье буряадаараа ухаалдижа захална. hургуулидаашье ябахадаа ото буряадаараа hуража, оршон тойронииe гайхан харахадаа, үетэн нүхэдтэйгөө үндэhэн хэлэн дээрээ хөөрэлдэжэ, хүхилдэжэ, зугаалжа ябадаг ха юм. Тиимэhээ эхин класста hурадаг үхибүүдэй hонирхожо уншаха номууд (прозаическа) hанаhанhaa үсөөншэгөөр гү, али нэгэл тиимэ баларханаар гараhан байна.

Теэд хэд авторнууд бэшэнэб? Ажаглаад ябахадам, 1967—1968 онуудта үхибүүдэй hонирхожо уншамаар таба-зургаан ном (рассказуудай) буряад хэлэн дээрэ гараhан. Энэнь олон гү? Үгы даа, угаа үсөөн. Угаа үсөөн. Үнгэржэ ерэхэдээ, «Аша хүбүүнэй бэлэг» гэhэн ном газаадахи гадар дээрээ авторай нэрэгүйгөөр гараhан байна.

Хүүгэдэй зохёолнууд тиимэшье бэлэхэнээр бэшэгдэдэггүй юм. Тиимэhээ энэ асуудалда хайхарамжагүйгөөр хандажа болохогүй. Мүүнь гэхэдэ, хүүгэдэй hонирхомо повестьнууд, нэгэ акттай пьесэнүүд, богонихон сценэнүүд hүүлэй үедэ бэшэгдэхээшье, гарахаашье болинхой. Энээн тухайда нигээд лэ аша туhатай хөөрэлдөөн гараха аабза гэжэ ехэтэ найдагдана. Гадна Буряадай уран зохёолшодой холбооной правлени, республикын арадай творчествын байшан энэ шухала асуудалай хажуу тээ байнгүй, хүтэлбэрилхы үүргэ бэелүүлдэг болоhой гэхэ хүсэлтэйб.

Шүлэгүүд тухай ажаглалта хэхээр юумэн үгы шахуу. Харин шүлэг бүхэнэй удхые тайлбарилhан зурагуудые дэн үсөөнөөр хэрэглэдэгнай ехэ муу гээшэ. hургуулиин hурагшад гү, али бүри багашье үхибүүд абаhаар лэ уран гоёор шэмэглэгдэhэн номуудые hонирхон харадаг, уншадагшье. Хэрбээ зурагайнь удхые ойлгожо ядаа hаа, 4—5 наhанай үхибүүн эхэ, эсэгээ уншахыень гуйдаг. Элдэб үнгын шэрэ хэрэглэн шэмэглэхэдэ ехэ тааруу зохидоор харагдадаг. Энэ талаар Бабаасан Абидуевай «Храбрый козлёнок Бабана» (ород хэлэн дээрэ) гэhэн ном яhала гэмгүйгөөр шэмэглэгдэhэн байна. Эхин классуудай үхибүүдэй уншаха номууд тон лэ иимэрхүүгээр шэмэглэгдэдэг болоо hаа, хэн хэндэмнайшье аша туhатай байха hэн.

«Байгал» журналай номер бүхэндэ «Хараасгай» гэжэ хүүгэдэй хуудаhан хабсаргагдан гарана. Теэд энэнь энэшье гэлэй. Харин энээнhээ гадна, үхибүүдэй газетэ гү, али журналтай болоо hаа, ехэ гоё байха бэлэй. Хэнэйшье мэдэхээр, Якадай АССР-эй пионернүүд өөрын газетэтэй, мүн бусад автономито республиканuудай олонхи үхибүүд өөрын богонихон журналнуудтай бшуу. Энэ асуудал тушаа манай эндэ үни хада хөөрэлдөөн гараhан аад, мүнөө болотор мүртэй юумэн хэгдэнэгүй.

Юундэ?..

Буряад арадаймнай аман зохёол саг үргэлжэ суглуулагдажа, хаа-гансa тусхай номууд боложо гарана. Гэбэшье hүүлэй үедэ үхибүүдэй hонирхомоор онтохонуудай номууд гаранагүй гэжэ тэмдэглэмээр. hүүлэй үедэ Сергей Петрович Балдаевай «Хуурша Борхой», мүн минии «Бургалдайн гурбан сэсэн» гэhэн онтохонуудай хоёрхон ном гараа. Нигээд лэ, угсаата зонойнмай аман зохёолой абдар хооhоршоо гү? Үгы даа. Үльгэр туужа, онтохонууд захагүй олон байха, саашадаашье суглуулагдаhань мэдээжэ.

...НИИТЫН ...ДЭБХИТЭ

Ольга Ивановна Мочалова — Улаан-Үдын багшанарай училищиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хэблэл тарааха ниитын үүргэ даажа абанхай юм. Тус коллектив Ольга Ивановнае энэ хүдэлмэридэ дэбжүүлхэдээ, олоной дунда тэрэнэй ажаллажа шадаха байhаниие hайн мэдэhэн байгаа. Хүн бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, үгөө ойлгуулдаг хадаа ниитын ажалда дуратай, оролдосотой юм. Ерэхэ 1969 оной хэблэл захилгые hайнаар эмхидхэн, коллективэйнгээ хүн бүридэ газетэ, журналнуудые олоор захюулаа.

— Манай Ольга Ивановнагай хөөрэлдэhэн газарта дахин ябалтагүй. Энэмнай даажа абаhан үүргэеэ заабол бэелүүлдэг, зорилгоёо hайн мэдэдэг, шударгы хүдэлмэрилэгшэ, — гэжэ багшанар тэрэниие магтана. Мүнөө жэлэй хэблэл захилга тус коллективтэ хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар үнгэрөө.

Н. ХАЗАГАЕВ.

...ЕНИНСКЭ ЁhООР ХҮДЭЛХЭ, ЛЕНИНСКЭ ЁhООР АЖАhУУХА

(...рэхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

...олон жэлэй саада тээ бидэ... ...hэн агуу ехэ хэрэгтэ үнэн ...дань хизааргүй ехэ баяр... ...ргей Петровичой энэ үгые ...hoo комсомолой гэшүүн ...дович Нигов үргэлжэ... ...нигэжэ хэлэбэ:

...үеын хүнүүд, манай за... ...хүнгэн бэшэшье hаань, ...н зорилгонуудые шиидхэ... ... Революциин ахамад сэ... ...рэгые залуушуул ёhотоор ...хэ гэжэ бидэнэр, ахамад ...р этигэнэбди!

...үргэлжэлhөөр. Энэ hайн... ...хорёод онуудай буу, hэл... ...ае, түрүүшын табан ...индустриин нээрээе, дү... ...й hүрөөтэй гэшхэдэлнүү... ... онуудай замбуулинай ...дые шагнажа, хаража

...й МГК-гай нэгэдэхи секре... ...шин залуушуулда ханда... ...дарта Коммунис партиин ..., үльгэр жэшээhээ он... ...нэрэ зэргэ ба зоригжуулхы ... гэжэ Ленинскэ комсо... ... совет бүхы залуушуул... ...й гээд тэрэ хэлэнэ. Комсо... ... хэрэг бүхэниие партиин ...н үзэл сурталтай зэргэ... ...юм.

... комсомолой туг дээрэ ...й үгэhэн зургаан шаг... ... гээд В. Трушин хэлэбэ. ... үдэрнүүдтэ комсомо... ...hан Октябрийн Революциин орден болбол бүхы үеын совет хүнүүдэй габьяае тэмдэглэнэ. Москвагай Лихачевой нэрэмжэтэ заводой, Москва шадархи Воскресенск городой комсомолые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаhандань бидэнэр, залуу москвагайхид омогорхонобди.

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзда эльгээhэн КПСС-эй Центральна Комитедэй амаршалгын халуун, эсэгэ ёhоной үгэнүүд, ВЛКСМ-эй ЦК-гай баяр ёhололой пленум дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн халуун зүрхэнэй үгэнүүд бидэнэрэй гүн сэдьхэлые хүдэлгөө. Комсомолой ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнэhэндэнь, залуушуулда партиин хүргэдэг этигэл найдабаридань бидэнэр баяртайбди.

Манай олон ахамад нүхэдүүд энэ hайндэр болотор ажаhуубагүй, мүнөөдэр бидэнэй зол жаргалтайгаар ажаллахын, холые хаража ажаhуухын түлөө олон хүнүүд ами наhаяа үгөө гээд В. Трушин үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ. Эхэ оронд оо хизааргүй үнэн сэхэ байхыемнай, хэрэгтэй болоо сагтань түрэл газараа ами бэеэрээ хамгаалхыемнай тэдэнэр захяа hэн. Тэдэнэр мүнөөшье манай олон миллион зэргэнүүдтэмнай жагсаhаар.

— Ленинскэ комсомолой баатарнуудай соло дуудалгада жагсагты!, — гэhэн захиралта үгтэнэ.

Абяа аниргүй болоhон талмай дээгүүр комсомолой үетэнэй баатарнуудай үльгэр туужада ороhон нэрэнүүдэй соло дуудагдана.

— Виталий Бонивур!

— Революциин солдат, Алас-Дурна зүгтэ Совет засагые тогтоохын түлөө тэмсэгшэ. Комсомолец Виталий Бонивур сагаан гвардеецүүдээр зэрлиг муухайгаар алуулагдаа hэн.

Николай Островский!

— Нэгэдэхи морин сэрэгшэ, уран зохёолшо, большевик Николай Островский ами наhаяа алдатараа тэмсэлшэ байгаа, — гэhэн харюу соностоно.

— Илья Усыскин!

— «ОСОАВИАХИМ-1» гэжэ стратостадай экипажай гэшүүн, комсомолец, эрдэмтэ Усыскин дээшээ ниидэлгээр дэлхэйн рекорд табяад, наhа бараа.

— Зоя Космодемьянская!

— Советскэ Союзай Герой, партизанка Зоя Космодемьянская манай залуушуулда үнэн сэхэ байлгын, эрэлхэг зоригой, арюун hайханай жэшээ болон ходоодоо үлэхэ.

— Николай Грибов!

— Комсомолец, тракторист Николай Грибов шэнэ газарай таряалангые гал түймэрhөө хамгаалжа ябатараа, трактор соогоо галдуулагдаа hэн.

— Юрий Гагарин! Владимир Комаров!

— Лётчик-космонавтнууд, Советскэ Союзай Геройнууд Юрий Гагарин, Владимир Комаров одо мүшэдтэ ошохо харгы замые хүн түрэлтэндэ түрүүшээр нээжэ үгөө.

— Залуушуулай Коммунис Союзай талаар манай нүхэдэй дурасхаалда толгойгоо дохиё, — гэhэн үгэ соностоно. Эдир хүбүүд «Алдар суугай» баглаа сэсэгүүдые Кремлиин хана тээшэ абаашана.

...Митингын зүрхэ хүдэлгэмэ минутанууд эхилнэ. ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Москвагай болон Московско областиин залуушуулай баяр ёhололой манифестацида хабаадагшадай зүгhөө Советскэ Союзай комсомолшууд болон залуушуулда хандаhан Хандалгые уншана. Агуу ехэ Ленинэй нэрые саашадаашье нэрэ хүндэтэйгөөр зүүжэ ябахабди, коммунизмын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэхэбди гэжэ бүхы комсомолшуудай, оронойнгоо хүбүүд, басагадай үмэнэhөө бидэнэр түрэл Коммунис партияа, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедые баяр ёhололой оршон байдалда найдуулнабди!

Улаан талмай дээгүүр эдир залуушуулай баяр ёhололой тангариг зэдэлнэ.

— Тангаригаа үгэнэбди!

— Ленин шэнгеэр ажаллахабди, Ленин шэнгеэр ажаhуухабди гэжэ тангаригаа үгэнэбди!

— Тангаригаа үгэнэбди! — гээд бүхы талмай дабтана.

Ленинскэ комсомолой, совет арадай, түрэл Коммунис партиин, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй нэрэ хүндэтэ юрөөл үгэнүүд соностоно.

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Москвагай, Московско областиин залуушуулай баяр ёhололой митинг дүүрэhэн дээрэ тоологдоно.

Талмай дээгүүр Интернационал гэжэ партийна гимн зэдэлнэ.

(ТАСС).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

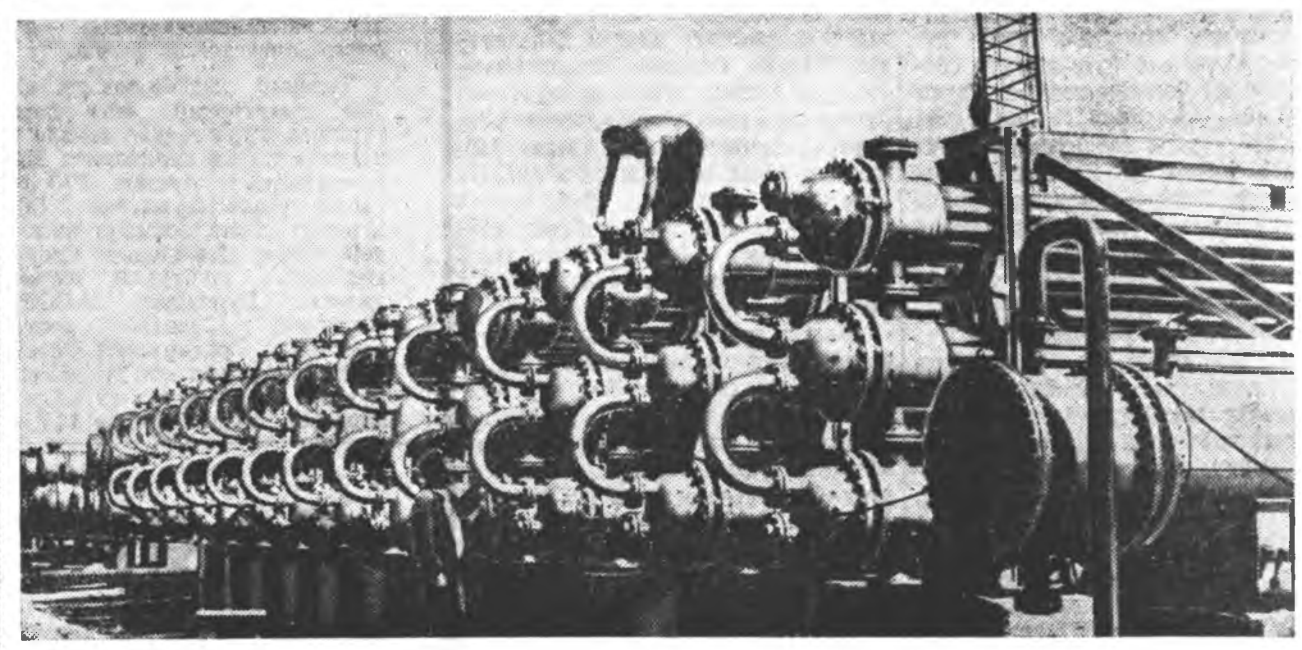

Болгарийн Арадай Республика. Плевен городто дүтэхэнэ химическэ комбинат баригдажа байнхай. Энэ комбинат 1970 ондо ашаглалгада тушаагдаха юм. Комбинадай дэргэдэ хүсэ ехэтэй электростанци, бусад предприятинууд баригдана. Зураг дээрэ: атмосферно-вакуумна түхеэрэлгэ хабсаралга.

БТА—АПН-нэй фото.

БОЛГАРИ

СОФИ. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай: Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Румыниин, СССР-эй ба Чехословакиин ажалай асуудалнуудай талаар научно-шэнжэлэлгын институдуудай мэргэжэлтэдэй научно-тааралдуулгын зүблөөн эндэ болоод дүүрэээ.

Ажалые научна ёhoop эмхидхэлгын, ажалай нормо зохёолгын, социалис үйлэдбэридэхи материальна урмашуулгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. 1969 ба 1970 онуудай хүдэлмэриин түсэб зүблөөн дээрэ улам нарижуулан тодорхойлогдоо, 1971—1975 онуудай шэнэ темэнүүд хараалагдаа.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ. Румыниин Социалис Республикын ба Болгариин Арадай Республикын хоорондо 1969 ондо эд бараа андалдан абалсаха ба түлөөhэн тухай протоколдо гар табигдаа. Энэ жэлэйхитэй сасуулбал, хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаае 14 процентээр нэмэхэ гэжэ протоколоор хараалагдаhан байна.

Румыни тепловозуудые, хүдөө ажахын машинануудые, нефть малтан абадаг түхеэрэлгэнүүдые, нефтепродуктнуудые, үргэн хэрэглэлэй эд бараа НРБ-дэ худалдаха болоо. Болгари станогууд, электрокранууд, тельфернүүд, тракторнууд болон аккумуляторнуудые, фермарганец, булад прокат, химическэ продуктнууд ба үргэн хэрэглэлэй эд бараа СРР-тэ худалдаха байна.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ. Венгриин томо предприятинуудай нэгэн бологшо Тисскэ химическэ комбинат мүнөө хүрэтэр үгэдэгтөө орходоо хоёр дахин ехэ гү, али 410 мянган тонно концентрированнэ минеральна үтэгжүүлгэ жэлэй турша соо мүнөө үгэдэг болохо. Комбинадые үргэдхэхэ хүдэлмэриин дурбэ шахуу жэлэй турша соо хэгдэhэнэй ашаар продукци гаргалгые нэмэхэ аргатай болоо. Үйлэдбэриинь хүдэлмэри зогсоогдонгүйгөөр предприятиин хүсэн нэмэгдэhэн байха юм.

* * *

Венгриин Дьендьеш городто баригдажа байhан түлишөөр хүдэлдэг томо электростанцида 100 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын энергоблогые туршалга эхилээ.

Барилгын түгэсхэгдөөд байхада, Ю. Гагаринай нэрэмжэтэ энэ электростанци 800 мянган киловатт электроэнерги гаргадаг болохо.

ГДР

БЕРЛИН. «Номой недели» ГДР-тэ эхилээ. Немец ажалшадай республикын 20 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ уряатайгаар энэ недели үнгэргэгдэнэ. Тус ой хүрэтэр ГДР-эй хэблэлэй газарнууд 50 гаран ондо ондоо нэрэтэй шэнэ номуудые, тэрэ тоодо уран hайханай литературын 20 гаран шэнэ зохёол барлан гаргаха юм.

Германида ноябриин революциин ойн ойртожо байhантай дашарамдуулагдан, энэ гайхамшагта ойдо зорюулагдаhан хэдэ хэдэн зохёол «Номой неделиин» үедэ гаргагдаха байна.

ГДР-тэ номууд бүгэдэ арадай баялиг болгогдонхой. Жэл бүхэндэ 100 миллион үлүүтэй хэhэг тиражтай номые республикын хэблэлэй газарнууд барлан гаргадаг. Хүн зоной улам бүри олоорoo уншадаг болоhон марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудhaa гадна, немецкэ уран hайханай литературын зохёолнууд, ород ба совет авторнуудай номууд олон тиражтайгаар хэблэн гаргадаг. 22 миллион хэhэг номтой 20.900 шахуу библиотекэдэ ГДР-эй хүн зон орожо шадаха байна.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Словацка Гумен городто холимол утаhанай томо химическэ заводой барилга дүүргэгдэхэеэ байнхай. Предприяти 1969 ондо ашаглалгада үгтэхэ, жэлдээ 3 мянган тонно полиамидна утаhа, сааша саашадаа 6 мянган тонно хүрэтэр иимэ утаhа гаргадаг болохо.

Холимол утаhа гаргалгада Социалис Чехословакида ехэ анхарая хандуулдаг.

Химическэ промышленностиин бусад предприятинууд баригдана, үргэдхэгдэнэ, hэльбэн шэнэдхэгдэнэ. 1970 он хүрэтэр холимол утаhаар нэхэгдэhэн бүд, пластмасс гаргалга 1965 онойхитой сасуулбал, 70 процентээр нэмэхээр хараалагдана. Чехословак-совет али алиндань ашатай туhатай хэлсээнэй үндэhөөр 1969 ондо совет нефть ба газ улам бүри ехээр Чехословакида дамжуулан үгтэхөөр хараалагданхай. Эдэ үнэтэ зүйлнүүдые ЧССР-тэ дамжуулан үгэлгэ холимол материалнуудые гаргалгые хүгжөөхэдэ таарамжатай бүхы эрхэ байдал бии болгохо.

МНР

Хүдэлмэришэд болон малшадай юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ тухай МНРП-гэй XV съездын шиидхэбэринүүд Монголдо амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Саг үргэлжэ хүдэлдэг үдэшын hургуулинууд, курсанууд эмхидхэгдэнхэй.

Мал ажалай отаранuудта хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан 20 мянга гаран hургуули хүдэлнэ. Бүхы аймагуудта сезонно hургуулинууд нээгдээ.

Хүдэлмэришэд болон малшадта зорюулагдаhан бүхы шатын hургуулинууд энэ hуралсалай жэлдэ 1,5 дахин hурагшадайнь тоо 1,6 дахин олон болохо.

ЮГОСЛАВИ

БЕЛГРАД. Скопле городтохи арадай театр В. Маяковскиин «Бани» гэжэ зүжэгые харуулба. Зүжэгые табигша залуу режиссер Бранко Ставревые, гол рольнуудыень наадагшадые харагшад халуунаар амаршалаа.

(ТАСС).

Монголой Арадай Республика. Улаан-Баатартахи Правительствын байшан.

МОНЦАМЭ—ТАСС-ай фото.

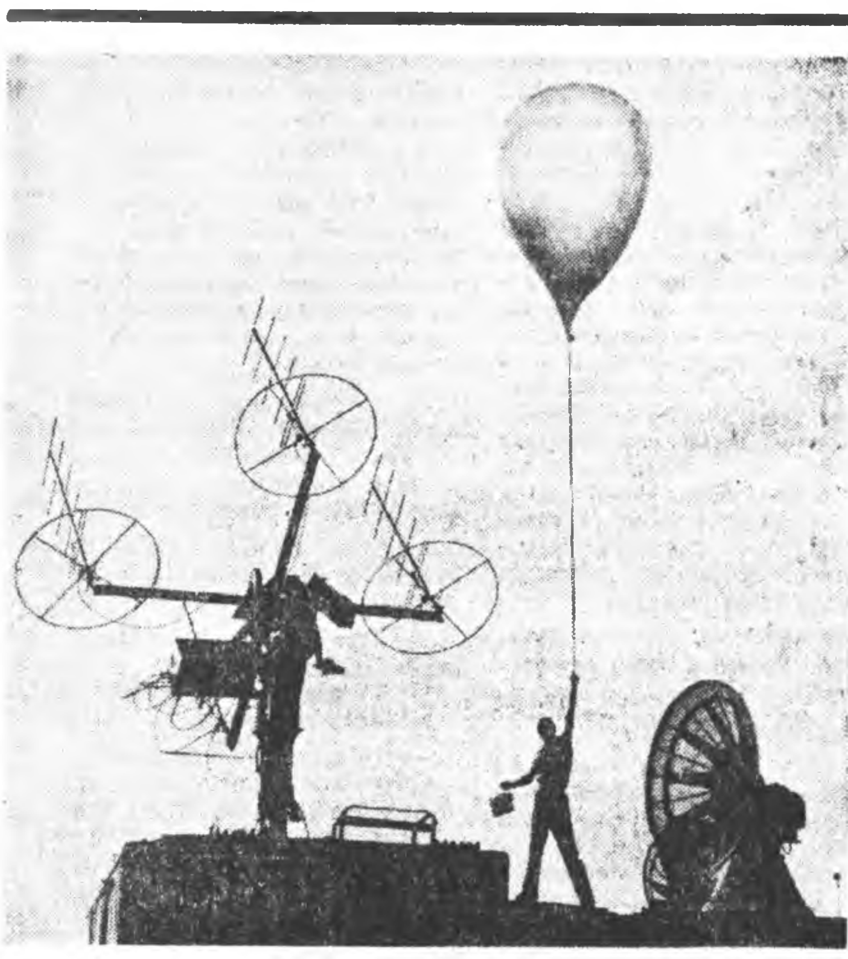

МҮНДЭР САРАЛГА

...Тэнгэриин хаяаhаа ададарай үүлэн харагдаба. Энэ үүлэн дүтэл дүтэлhөөр Алазанска нуга дээгүүр (Баруун Грузи) баглайн тогтобо. Радиозонд огторгой өөдэ эльгээгдэнэ. Тиигэжэ үүлэн соо мүндэрэй «бии боложо» байhан тухай элирээ. Хүрэжэ мүндэр болоhон хэдэн зуун тонно уhан нуга дээрэ унажа, таряашадай удаан саг соо оролдосотойгоор хэhэн ажал хүдэлмэриин үрые усадхан hалгаахаар болоод байгаа бшуу.

— Тревого соносхогдобо!

Алазанска мүндэртэ эсэргүүсэхэ экспедициин хадын оройнууд дээрэ байгуулhан постнууд бүхэтэдөө зэhэжэ эхилээ. Ракетнэ түхеэрэлгэнүүдэй хушалтанууд сэлигдэжэ, хурса үзүүртэй снарядууд «дайсанаа» угтахаар бэлэн болоод байба.

— Буудалга!

Гал утаhан hабагнатай томо зүүн шэнгеэр ракетэ өөдөө шуумайн гарана. Тус ракетэ аадарай үүлые хаха зуран харагдахаа болишоно.

Хүнэй табиhан мундуу hомоной байгаалиин hүртэ хүсэнтэй ямар ехэ шангаар тэмсэhэниинь газарhаа обёорон харагданагүй. Замдаа гараад ябахадаа ракетэ өөрынгөө доторхи реагент гэжэ химическэ хүсэтэ зүйлые сасан тараана. Тус бодос катализатор шэнги үүргэ дүүргэдэг юм. Хэдэн олон миллиард кристаллигууд боложо задарhан реагент уhанай дуhалнуудые тойрожо, тэдэниие бишыхан мүндэрнүүд болгон түргэнөөр хургэдэг. Зүгөөр зорюута «хүргэгдэhэн» мүндэрнүүд хэмжүүрэйнгээ талаар байгаалиин юрын мүндэрнүүдтэ орходоо hураггүй багаханууд. Тэдэ доошоо унахадаа газарта хүрэнгүйгөөр хайлажа үрдидэг. hүйдхэлтэ мүндэрэй орондо нуга дээрэ аятай зохид бороо ородог.

Ракетнэ тусхай түхеэрэлгэнүүдээр радиолокаторнуудаар, приборнуудаар хангагдаhан хэдэн арбаад хүн Алазанска нугада мүндэртэй тэмсэнэ. Тэдэнэр 400 мянган гектар саад, виноградникгуудые, овощой плантацинуудые мүндэрhөө аршална. Эндэ зунай сагта недели бүхэндэ шахуу мүндэр ородог юм. Мүнөө мүндэрые саража, нилээд ехэ хохидолые зайсуулха аргатай болоо.

Нугадахи ракетнэ постнууд ойрын жэлнүүдтэ үшөө 200 мянган гектар тарилга хамгаалдаг болохо юм.

Зураг дээрэ: 1. Мүндэр сарадаг Алазанска экспедици. Шэнжэлэлгэ хэхын тулада радиозонд дэгдэжэ ябана.

2. Мүндэр буталха ракетэ.

АПН-эй фото.

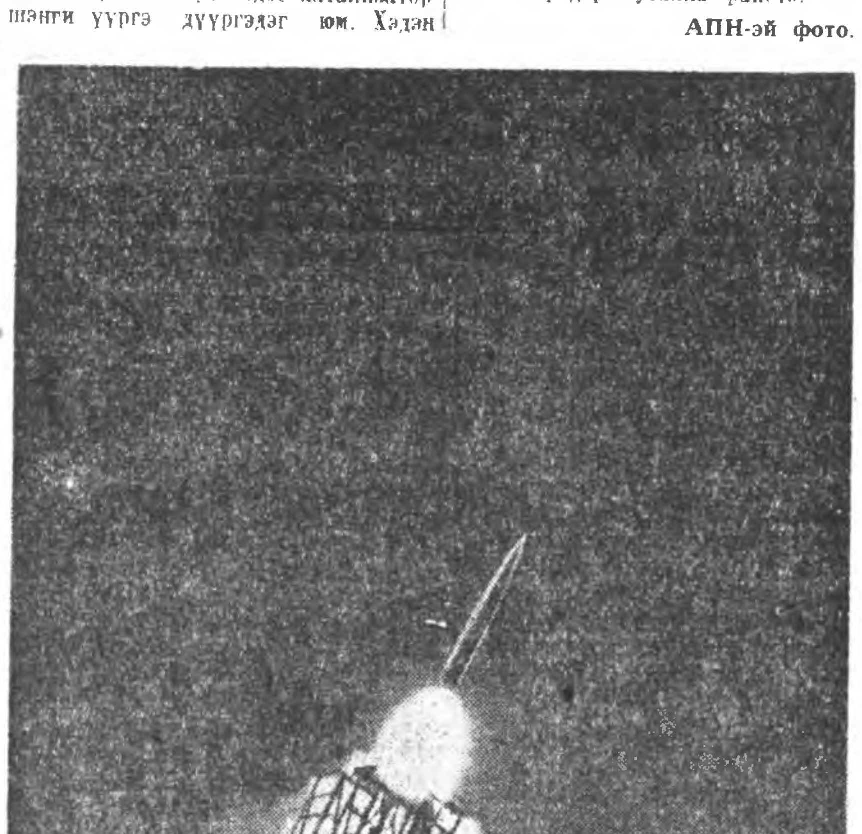

ЖАРА НАҺАНАЙНГАА БОГОҺО АЛХАБА

Үнинэй багша, монголиюэрдэмтэ Дмитрий Андриянович Алексеев энэ hарын 28-да эгсэ жара наhа хүрэбэ. Энэ жара наhанайнгаа дүшыень эрдэм наукын, гэгээрэл болбосоролой нангин хэрэгтэ тэрэ зорюулаа.

Дмитрий Андриянович 1908 оной октябрьда Боохоной аймагай үгытэй таряашанай бүлэдэ түрөө hэн. Нютагтаа дунда шатын hургуули дүүргээд, колхозой залуушуулай hургуулида (ШКМ-дэ) багшалhан, директорээр ажаллаhан байна. Ленинградай университет, удаань аспирантура дүүргээд, Д. А. Алексеев республикынгаа ниислэлэй эрдэм шэнжэлгын институдай хэлэ бэшэгэй таhагта, тиихэ зуураа мүн багшанарай институдай буряад хэлэ литературын кафедрада хүдэлөө.

1945 оноhоо хойшо мүнөө хүрэтэр Ленинградай гүрэнэй университедэй багшаар, тиигээд монгол хэлэ бэшэгэй кафедрые даагшаар ажаллана. Энэ хугасаа дотор доцент Д. А. Алексеев олон тоото багшанарые, эрдэмтэдые hургажа гаргаа. Тэдэнэй олонхинь манай республикада, тэрэшэлэн Эрхүү, Шэтэ мэтын хото городуудта хүдэлмэрилнэ. Жэшээлбэл, Р. Е. Пубаев, Д. Б. Улымжиев, Ф. И. Шулунов, Б. О. Гатанов, Ш. Б. Чимитдоржиев, Е. В. Баранникова, Б. В. Мархаев, Л. Д. Шагдаров, М. Б. Хомонов болон бусад эрдэмтэдтэ Д. А. Алексеев багшалhан, hурахадань туhалhан байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай hүүлээр Ленинград хотын университедэй монгол хэлэнэй кафедрые олон хүн дүүргэжэ, тэдэнэй 30 гаралиинь эрдэмэй кандидадууд болоhон байна. Эрдэмтэ Д. А. Алексеевэй бэшэhэн научна хүдэлмэринүүд нилээд олон юм. Буряад хэлэнэй грамматикын, тэрэшэлэн буряад нютаг хэлэнүүдэй асуудалнуудаар толилhон шэнжэлгэнүүдынь илангаяа hонирхолтой.

Түрэлхи хэлэнэймнай асуудалнуудаар суглаа хуралнуудай зарлагдахада эрдэмтэ Алексеев эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байhан. Тиимэhээ нёдондо, Октябриин Агуу ехэ революциин 50 жэлэй ойн hайндэрөөр эрдэмтэ, багша Д. А. Алексеевтэ «Буряадай АССР-эй эрдэм наукын габьяата ажал ябуулагша» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоhон юм.

Ц. БУДАЕВ,
Буряадай ниитын эрдэмэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэ.

УРАН ЗОХЁОЛОЙ ҮДЭШЭ

hаяшаг Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда буряад уран зохёолой үдэшэ болобо. ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан тус үдэшэдэ студентнэрhээ гадна Буряадай мэдээжэ уран зохёолшод хабаадалсаа.

Мэдээжэ поэдүүд Николай Дамдинов, Гунга Чимитов, Цырен-Дулма Дондогой гэгшэд шүлэгүүдээ уншаhан, буряад уран зохёолой хүгжэлтэ дэбжэлтэ тухай тобшохоноор хөөрэhэн, асуудалнуудта харюусаhан, номуудаашье гар табилгатайгаар бэлэглэhэн байна. Гадна эхилэн бэшэгшэд Геннадий Ринчино, Галина Раднаева, Ардан Ангархаев болон олон бэс... лэгүүд сугларагшадые ... нирхуулба.

hүүлээрнь институдай Д-Н. Доржиев хүндэтэ ... баяр баясхалангые хүрг... шадаа холбоо барисаатай... ень, мүн институдай ... уран зохёолой кружогой ... ридэ саг үргэлжэ туhалх... ба.

Гансашье Доржо Банзар... рэмжэтэ багшанарай ин... иимэрхүү үдэшэнүүд бэлж... харин городой бусадшье ... линуудаар болохо аабза ... тэ найдагдана.

С. БАБУШ...

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

АЙМАГАЙ ГУРБАН ЧЕМПИОН — ЕХЭ-КУНАЛЕЙДЭ

Трактористнар, комбайнернууд болон шубуушадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн тус колхозой гурбан гэшүүндэ «1968 оной аймагай чемпион» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоhон байна.

Тэдэнэр хэд бэ гэхэдэ, «ДТ-74» трактораар юhэ hарын туршада 1283 гектар зөөлэн хахалалга хэhэн тракторист Иван Прокопьевич Иванов, 470 гектарай ургаса хуряажа, 5070 центнер таряа сохиhон комбайнер Ефим Давыдович Громов, колхозой шубуунай фермые даагша, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Хрестинья Григорьевна Сазонова гэгшэд чемпионой ягаан лентэ зүүбэд. Фермын коллектив юhэн hара соо тахяа бүриhөө 117 үндэгэ абажа, аймаг соогоо түрүү hуури эзэлhэн байха юм.

БАЯН УРГАСА

Колхозой механизаторнууд тэжээлэй энэ үнэтэ ургамалай үндэр ургаса хуряаба. 25 гектарта таригдаhан ургамалаа hайнаар харууhалжа, буртаг үбhыень хоёр дахин түүhэн, үлүү ургаhан эшыень нэгэ дахин шэнгэрүүлэн зулгааhан байгаа. Тэрэнэй ашаар гектар бүриhөө 300—350 центнер үндэhэтэ үрэ (корнеплод) абаhан байна. Гадна тэрэнэй эшэ набшые сабшажа, бусад ургамалтай холин силос дараа. Зарим үндэр ургасата участок дээрэhээнь гектарай 800 центнер хүрэтэр ургаса абтаа.

Тингэжэ колхозой тэжээлэй баланс куузику тариhанай ашаар 7 мянга шахуу центнер ехэ болгогдобо. Энэ ургамал үбэлэй үедэ hү ехээр абаха арга олгохо байна. Колхозой түрүүлэгшэ С. Е. Мальцев куузикугай үндэр ургаса хуряаhанай түлөө аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаан дээрэ үнэтэ бэлэгээр шагнагданхай.

ОВОЩ УРГУУЛАГШАДАЙ АМЖАЛТА

Колхозой овощ ургуулагшад энэ жэлдэ эрхимээр хүдэлбэ. Эхэ оромнай Ехэ-Куналейн овощ ургуулагшадhаа найма мянга гаран центнер овощ абаба. Энэнь гурба шахуу жэлэй түсэб болоно. Куналейнхид тэрэниие үнихэнэй таридаг байhаншье hаа, мүнөө жэлэйхидэл нимэ ехэ ургаса хэзээшье абаагүй юм.

Овощ ургуулагшадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Екатерина Устиновна Пазарова түрүү hуури эзэлээ. Даажа байhан 0,45 гектар газар дээрэhээ тэрэ 220 гаран центнер ургаса хуряагаа. Тэрэнь гектар дээрэ оруулан тоолоходо 441 центнер болоно. Тиихэдэ Анисья Мироновна Рыжакова гектарай 400 центнер ургаса абаhан байна.

ШАДАМАР ШУБУУШАД

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Х. Г. Сазоновагай даадаг колхозой шубуушад гурбан жэл удаагуур ажалдаа эрхим амжалта туйлаба.

Байгша оной 9 hара соо Куналейн шубуушад 887 мянган үндэгэ абаа. Тэрэнь нёдондоной энэ үеынхиhөө 112 мянгаар дээшэ болоно. Колхозой шубуушад жэлэй эсэс хүрэтэр үндэгэ абалгые нэгэ миллионhоо доошо бэшээр ехэ болгохобди гэжэ үгэеэ үгөө. Куналейн шубуушад гансахан үндэгэ олоор абадагаараа шалгарна бэшэ, мүн тахяагай дальбараа hайнаар түлжүүлдэгээрээ илгарна. Юуб гэхэдэ, дальбараа олоор түлжүүлжэ, эмэ тахяануудайнгаа тоо нэмээнэ.

А. НАГАСЛАЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

БАР ХҮСЭТЭ... МҮРЫСӨӨ...

Ленинскэ комсомолой ... лэй ойдо зорюулагдаhан ... үргэлгын мүрысөөн ... Улаан-Үдын мяханай ко... дай спортын зал соо болоб... рээндэ «Локомотив», «... «Забайкалец», «Урожай... спортын hайн дуранай ... мүүдэй, мүн Совет ... спортсменүүд хабаадал...

Мүрысөөнэй эхинhээ ... жа спортын «Забайкалец... бай, мүн ЛВРЗ-гэй ш... нуудай дунда команд... hууриин түлөө нилээд ... тэмсэл үргэдөө. ЛВР... спортсменүүд урда тээнь ... хүү мүрысөөндэ гурба... удаагаар дамжуулгын ... хүртөө юм.

Хүнгэн бэетэй спорт... дэй дундаhаа «Забайка... түлөөлэгшэ В. Агапов ... рёор 237,5 килограмм ... эрхимлээ. Тиихэдэ ... спортсменүүдэй дунда... лэ троеборёор 212,5 кило... үргэhэн В. Бадмаев хо... hуурида гараа.

Хүнгэншэг шэгнүүртэй ... гист Александр Топоров... комотив») дүршэл ехэтэ... юм. Жэшээлхэдэ, тэрэ а... үргэхэдөө 87,5 килограм... заржа үргэхэдөө 80 кило... мүн түлхижэ үргэхэдөө 1... лограмм абаа hэн.

Гурбан янзаар штан... гөөр манай республикын ... (325 кг. Сергей Деханов... комотив») тогтооhон юм... мүрысөөндэ хабаадалсаh... гей Деханов дүн хамта 3... лограмм үргэжэ, нэгэдэх... рида гараба.

Хүндэ шэгнүүртэй шта... нууд сооhоо хамта дээрэ... килограмм үргэhэн В... Ильин нэгэдэхи hуурида ... Нүхэр Ильинэй дүн бираг... гээшэ гэжэ тэмдэглэмээр... гэхэдэ, урда тээнь Панко... килограмм үргэжэ, рес... кын рекорд тогтооhон юм.

Дунда шэгнүүртэй шта... нуудай дунда Галута-Н... түлөөлэгшэ, мастерта ка... Якуба муу бэшээр мүрыс... рэ хадаа 120 килогр... штанг торгүйгөөр үргэhэн ... Тиихэдэ угаржа үргэ... 110, түлхихэдөө 150 кило... үргэhэн байгаа.

Хүндэшэг шэгнүүртэ... Василий Рамуе (Совет ... түрүү hуури эзэлээ. Т... дүн 370 килограмм боло...

Манай республикын ... най штангист Иван Фом... («Забайкалец») хүндэ ш... тэн сооhоо нэгэдэхи h... гараа.

«Локомотивай» ту... Александр Скосырский ... хи хүндэ шэгнүүртэ... республикын 1968 оной ... он болоо. Энэ нүхэр а... үргэхэдөө 135, угаржа ... дөө 117,5, түлхихэдөө 155... лограмм үргэhэн байна. ... жэ дүн хамта 407,5 килог... үргэhэн болоо. Энэнь ... Скосырскиин өөрынь тог... республикын рекордhоо ... килограммаар хүнгэн бай...

Мүрысөөнэй дүнгөөр «... байкалец» гэжэ спортын к... команда 14 очкотой бо... нэгэдэхи, «локомотивай... хоёрдохи hууринуудые эз... Гурбадахи hуурида Га... Нуурай залуу штангис... гараhан байна.

Н. ИВА...

БАЯРТАЙ, МЕКСИКЭ!

Октябриин 27-до Мехикэдэ hайндэрэй Олимпиин нааданай түгэсхэл болобо. Хэдэн мянгаад залуушуул — юртэмсын эрхимэй эрхим спортсменүүд эндэ сугларжа, хэдэн үдэрэй туршада спортын гоё hайхан упражнени гүйсэдхэhэн, өөhэд өөhэдынгөө хурдан солбониие, хүсэ шадал, мэргэниие туршалсаhан байгаа бшуу.

Олимпиин наадanda дүшэн дүрбэн ороной спортсменүүд хабаадалсажа, түрүү hууриин түлөө хоорондоо мүрысэhэн. Мүрысөөндэ хабаадалсаhан Кени, Мексикын спортсменүүд hайн амжалта туйлажа, гурба-гурбан алтан медаль абаhан байна. Мүн Монголой, Тунисай, Угандын, Камерунай, Кубын спортсменүүд Олимпиин шангуудта хүртэжэ, түрэл ороноо бусаба ха юм. Эндэ социалис оронуудай спортсменүүд hайн амжалта туйлаа.

Гүрэнүүдэй дундаhаа США-гай спортсменүүд бултанhаа олон алтан медаль абаа. Илангаяа эдэнэр хүнгэн атлетикэ, тамаралгын мүрысөөндэ шалгараа юм. Гэбэшье спортын бусад мүрысөөндэ совет спортсменүүдтэ ахигдаhан байна.

Олимпиин наадanda хабаадаhан Совет ороной спортсменүүд 29 алтан, 32 мүнгэн, 30 бронзо медаль абаа бшуу.

Үдэр, түгэсхэлэй наадanda хабаадалсахынгаа урда тээ манай спортсменүүд Олимпиин тосхоной нээмэл театрта сугларжа, XIX наадanай лауреадуудые амаршалаа. СССР-эй спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй союзай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ С. П. Павлов спортсменүүдые амаршалха зуураа, бүлэг спортсменүүдтэ спортын габьяата мастерай нэрэ зэргэ олгогдоо гэжэ мэдээсэбэ. Тиимэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ боксёр Валерий Соколов, волейболистканууд Инна Рыскаль, Вера Галушко, Нина Смолеева, Роза Салихова, Валентина Виноградова, Галина Леонтьева, волейболистнууд Э. Сибиряков, В. Кравченко, В. Беляев, В. Иванов, Е. Ланинский, В. Михальчук гэгшэд хүртэбэ.

Олимпиин наадanай алтан медальда хүртэгшэдтэ Мексикын гоё hайхан сомбреро барюулагдаа.

Үдэшэлэн Олимпиин наадanай болодог гол талмай дээрэ бүхы оронуудай спортсменүүд суглараа.

Мексикын республикые толгойлогшо Густаво Диас Ордас президентын ложодо гаража ерэнэ. Грециин туг үргэhэн спортсменэй гаража ерэхэдэ, арадуудай дуунай аялга ирагуу гоё зэдэлнэ.

Орон бүхэнэй тугуудые эгээл эрхимэй эрхим спортсменүүд үргэжэ, трибунын урдуур үнгэрнэ. Манай ороной Улаан тугые — дэлхэй дээрэ эгээл хүсэтэй бүхэ Леонид Жаботинский зүүн гартаа баринхай, оронойнгоо спортсменүүдые толгойлон ябана.

Тугуудые үргэжэ ябагшад стадионой ногоон талмай дээрэ хахад дүхэриг боложо сугларба. «Мексикын президент Густаво Диас Ордаста, Мексикын арадта, хотын засагай түлөөлэгшэдтэ, эмхидхэлэй комитедтэ маанадай эгээл ехэ баяр баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт» гэжэ микрофоной дэргэдэ ерэhэн уласхоорондын Олимпиин комитедэй президент Брэндедж хэлээ.

Олимпиин комитедэй президент наадanай дүүрэhэн тухай соносхоод, дүрбэн жэлэй үнгэрөөд байхада, Олимпиин XX наадanда залуушуулай бүри олоороо ерэхыень уряалаа.

Талмай дээрэ хоор, оркестр бии болошобо. 800 дуушад, хүгжэмшэд национальна дуу гүйсэдхэнэ. Ирагуу гоё хүгжэмэй, дуунай аялга доро Олимпиин наадanда хабаадалсаhан спортсменүүд гар гараа барисалдаад, стадион дээгүүр иишэ тиишэ гүйлдэнэ, хүхилдэнэ. Трибунада hуугшадта амиды сэсэгүүд, косынка, сомбреро барюулагдана. Олимпиин стадион дээрэ болоhон үдэшэлгын хороводые спортсмен бүхэн hанажа, дурсажа ябаха болоно бшуу.

Баяртай, Мексикэ! Ши дэлхэйн залуушуулай дунда спорт ба амгаланаар hууха эрмэлзэлые нэгэдүүлhэн газарынь болоош. Мексикэ, ши маанадай зүрхэ сэдьхэлдэ ходолоо hанагдажа ябахалши!

ТАСС-ай тусхай корр.

Ерээдүйдэ зорюулагдаhан алхамууд

СОФИ. Полковник Г. Т. Береговойн жолоодожо ябаhан «Союз-3» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгэ тухай мэдээсэлые Болгариин газетэнүүд октябриин 29-нэй номернуудта иимэ томо гаршагуудтайгаар үгэбэ: «Научна шухала удха шанартай туршалга», «СССР замбуулиниие этигэл түгэлдэрөөр эзэмдэнэ», «Туйлай ехэ удха шанартай замбуулинай шэнжэлэлгэнүүд». Онгосын ниидэлгын замые хубилгаhан тухай, онгосо дээрэ хэгдэhэн научна шэнжэлэлгэнүүд, космонавтын бэеын элүүр энхэ, замбуулинhаа хэгдэhэн телевизионно репортаж тухай газетэнүүд уншагшадтаа дуулгана. «Работническо дело» гэжэ газетэ «Замбуулинай пилотаж» гэhэн статья соогоо «Союз-3» гэжэ замбуулинай онгосые замбуулинай нэгэ замhаа нүгөө замда зааралгүйхэн орохо, замаа хубилгажа шадаха самолёдтой жэнгэхэдэ болохо гээд бэшэнэ. — Эрэлхэг зоригтой лётчик-космонавт Георгий Береговой ерээдүйдэ зорюулагдаhан түрүүшын алхамуудые хэжэ байна.

РИМ. (ТАСС). Италиин олон миллион зон үсэгэлдэр үдэшэ «Союз-3» гэжэ замбуулинай онгосо дээрэhээ хэгдэhэн телевизионно дамжуулгые экранууд дээрэ хараба. Италиин телевидениин диктор онгосын кабинын ехэ багтаамжатай байhые тэмдэглэхэ зуураа, hайн эрхэ байдалда ниидэлгэ үнгэрнэ, Георгий Береговойн бэе яhала hайн гэжэ тэмдэглэбэ.

«Союз-2» гэжэ замбуулинай онгосын дорьбоогүйгөөр Газарта бууhан тухай дуулгахадаа, совет гүрэнэй замбуулинай туршалга үргэлжэлүүлжэ байhан тухай Италиин бүхы газетэнүүд октябриин 29-дэ бэшэнэ.

БОНН. (ТАСС). «Союз-3» гэжэ замбуулинай онгосын ниидэлгэ тухай мэдээсэлнүүдые бүхы газетэнүүд толилно. «Замбуулинай станцинуудай зам дээрэ» гэhэн гаршагтай статья соогоо «Франкфуртер Альгемайне» гэжэ газетэ замбуулиниие шэнжэлхэ талаар Советскэ Союзай саашанхи түсэбүүд тухай бэшэнэ.

САНТЬЯГО. (ТАСС). «Союз-3» гэжэ совет замбуулинай онгосын ниидэлгые Чилиин олониитэ hонирхожо хаража байнхай. Совет космонавтикын шэнэ туршалга амжалтатайгаар үнгэржэ байна гээд газетэнүүд уншагшад, радио шагнагшадтаа дуулгана.

Программаар хараалагдаhан даабаряа дүүргэhэн «Союз-2» гэжэ замбуулинай онгосын заагдаhан газартаа амжалтатайгаар буулгагдаhан тухай мэдээсэлые дамжуулхын тула ниислэлэй гол шухала радиостанцинууд юрын дамжуулгануудаа болюулаа.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). «Союз-3» гэжэ совет замбуулинай онгосын ниидэлгэ тухай мэдээсэлнүүд Венгриин хэблэлэй хуудаhануудта ехэ hуури эзэлнэ.

Венгриин залуу астрономууд Будапешт хотодо полковник Г. Т. Береговойн Газар дээрэхи станцинуудтай холбоо барижа байхадань хоёр дахин буулгажа абаа гээд хэблэлдэ мэдээсэгдэнэ.

КАРАКАС. (ТАСС). Полковник Г. Т. Береговойн жолоодожо ябаhан «Союз-3» гэжэ совет замбуулинай онгосын ниидэлгэдэ зорюулагдаhан материалнуудые Венесуэлын бүхы газетэнүүд нэгэдэхи хуудаhануудтаа толилно.

Космонавт Г. Т. Береговойн намтартай, ниидэлгын техническэ мэдээнүүдтэй газетэнүүд уншагшадаа танилсуулна. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ совет эрдэм, техникын туйлаhан шэнэ амжалтанууд тухай СССР-эй телевиденеэр дамжуулагдаhан кадрнууд газетэнүүдтэ үгтэнэ.

СССР-эй замбуулинда хэгдэhэн шэнэ баатаршалгын шухала удха шанарые тэмдэглэхэ зуураа, «Союз-3» онгосын командирай «Союз-2» гэжэ онгосотой дүтэлэн ойртуулhан ушарта онсо анхарал хандуулна.

ПРАГА. (ТАСС). «Союз-3» гэжэ совет замбуулинай онгосын ниидэлгые Чехословакиин радио, телевидени ба хэблэл үргэнөөр харуулна. Замбуулинда хэгдэhэн совет шэнэ туршалганууд тухай мэдээсэлнүүдые түб газетэнүүд нэгэдэхи хуудаhануудтаа толилоо.

«Замбуулинай онгосо — ерээдүйдэ зорюулагдаhан ехэ алхам», «Союз-3» ниидэлгээ амжалтатайгаар үргэлжэлүүлhээр» — гэжэ «Руде-Право» гэжэ газетэ заана. Онгосын бүхы оньhо түхеэрэлгэнүүд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ, космонавтын бэе гэмгүй hайн гээд «Млада Фронта» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

АНГУУШАН ХЭРЭГТЭЙ

Түнхэнэй аймагтахи коопзверопромхозой Хоймороой участогые даагша Гарма Базарович Дунцаевай хөөрөөнhөө

«Восточные Саяны» колхозой Таhархайн отделенидэ ябахадаа, хөөрүү-сайруу нэгэ хүнтэй уулзашоо бэлэйб. Амар мэндээ мэдэлсээд, нүхэрнь албан тушаалаа, ябаhан зорилго, хэрэгээ хөөрэнэ. Республикын газетэhээ ябаhыем мэдэхэдээ, бүришье урмашаhан хэбэртэй.

— Газетэдэ бэшыт. Агнууриие гээшэмнай гүрэндэ айхабтар ехэ олзо оруулна бшуу. Булган, хэрмэн мүнөө жэл тон элбэг. Айлай хашаа, хотон соогуур хэрмэнэй гүйлдэхэнь үзэгдэнэ, — гэжэ Гарма Базарович хэлэнэ. — Тиигээд энэ элбэг, үнэтэ ангуудые олзоборилхо хүнүүд... үгыл даа. Үнэн дээрээ үгышье бэшэ, бии. Харин тэдэмнай колхоз, совхозой мэдэлэй хүнүүд байhан туладаа, тэндэhээнь агнуурида табинагүйл.

Мүнөө жэлэй намар-үбэлэй агнууриин хаhада Түнхэнэй аймаг 25 мянган хэрмэ, 600 булга, 5000 ондатра бариха түсэбтэй. Ангуушаднай оройдоол 60 хүн. Минии харюусаhан энэ участогта «Восточные Саяны», «Сибиряк» колхозууд тус бүри 30—30 ангуушаниие үгэхэ ёhотой юм. Ангуушадтай договор баталха гэхэдэ, «сүлөөтэй хүн үгы» гээд эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр харюусадаг юм.

Колхоз, совхозуудай ажахын хүдэлмэри захагүй ехэл юм бэзэ. Гэбэшье ангай арhые «зөөлэн алтан» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Баргажанай булган, Сибириин хэрмэн дэлхэйн дэлгүүр дээрэ алдар суудатай гаража, ехэ үндэрөөр сэгнэгдэдэгынь бидэндэ мэдээжэ.

Ангуушадые олоор гаргажа, «зөөлэн алта» бэлэдхэхэ гүрэнэй даабариие амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэг манай мүнөөдэрэй шухала зорилго болоно. Энэ хүдэлмэри хэды удаан ябагдабашье, намар-үбэлэй агнууриин хаhа таhалдаха ёhогүй. Түсэб даалгабаряа бэелүүлхэл байхабди. Энээндэмнай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд туhалжа байг лэ! Ангуушаднай оролдохол байха! гээд нүхэр Дунцаев хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ хэлээ hэн.

Д. ЦЫБЕНОВ.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха. Түнхэнэй, Ахын аймагуудта саhан орохо, бусад нютагуудта саhан орохогүй. Баруун зүгhөө hулаханаар hалхилха. Байгал шадарай ба хойто аймагуудта 1 градус дулаанhаа 4 градус хүрэтэр хүйтэн, бусад нютагуудта 0—5 градус дулаан байха.

Ноябриин 1, 2-то республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байхаар хүлеэгдэнэ, саhан орохогүй. Баруун тээhээ hулаханаар hалхилха. Урда аймагуудта hүниндөө 10—15 градус хүйтэн, үдэрынь 1 градус хүйтэнhөө 4 градус хүрэтэр дулаан, хойто аймагуудта hүниндөө 15—20, үдэрынь 2—7 градус хүйтэн байха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум тухай информационно мэдээсэл. КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Урагшагүй ажалай үрэ» гэhэн А. Куклинай статья. Түрэл орон доторнай. «Манда бэшэhэнэй hу... гэhэн статья. Информацинуу...

Гурбадахи хуудаhанда: ВЛК... эй 50 жэлэй ойдо зорюулаг... Москвагай залуушуулай ба... лолой митингын материал. «... сомолец хөөрэ» гэhэн ан... материал. «Союз-3» онгосын ... дэлгэ тухай ТАСС-ай мэдээс...

Дүрбэдэхи хуудаhанда: ... тын hонин. Нютаг нютагай... нин. Р. Тугутовай очерк.

Редакторай орл...
М. Н. НИМА...

АГНУУРИИН ХАҺА ЭХИЛБЭ

Республикымнай ангуушад ой тайгада гаража, агнуурияа эхилбэ. Хойто-Байгалай ангуушад «МИ-4» вертолёдуудаар Эрхүүгэй областиин хилэ хүрэтэрхи республикынгаа эгээн хойто захын гүн тайгада абаашагдаа. Тэдэнэр тэндэ үhэ ноohоор hайхан үнэтэ булга, хэрмэ бариха байна.

Зүүн Саянай уула хадануудта, Китойско hарьдагта вертолет Түнхэнэй коопзверопромхозой ангуушадые абаашажа буулгаа. Тиихэдэ Баингын ангуушад оро унаагаараа олзоборидо мордобо.

О. БЕРЕЗКОВ.

ХИЛЫН саанаhаа

Эзэрхэг түримхэйшүүлэй зэрлиг ааша

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ эзэрхэг түримхэйшүүл Урда Вьетнамай арадта эсэргүү дайн байлдаанда хорото бодосуудые хэрэглэн аашална. Освобождение агентствын мэдээсэлээр баримталан, сентябрь hарын туршада эзэрхэг түримхэйшүүлэй хорото бодосуудые хэрэглэhэнhээ боложо Ньабе райондо (Задинь провинци) 200 хүн, тэдэнэй олонхинь үбгэжөөлнүүд, үхибүүд наhа бараа гээд ВИА агентство мэдээсэнэ.

Ливанда эсэргүү шэнэ харата ааша

БЕЙРУТ. (ТАСС). Израилиин сэрэгүүд октябриин 29-нэй үдэшэ Ливанай хилэ шадархи Хонин, Малкия гэжэ тосхонуудые дахинаа буудаба гээд оборонын министерствын толилhон коммюнике соо хэлэгдэнэ.

30 минутын туршада буудалга үргэлжэлөө, Ливанай талаhаа гээлтэ хоролто үгы гэжэ коммюнике соо заагдана.

Эб найрамдалай талаар холимог комиссиин адаглан хаража байгшадта энэ ушар саг дарыдаа дуулгагдаа.

Ливанда эсэргүү харата аашануудай үргэлжэлжэ байhан дээрэhээ ООН-до байдаг Ливанай делегаци Израильда гомдожо хандаха заабари абаа гээд коммюнике соо заагдана.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-5..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-7..., отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-3..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 60-5..., культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-02066. Зак. № 1050.